

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY RODZINIE
W SUWAŁKACH ZA ROK 2019
ORAZ PRZEDSTAWIENIE
POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY
SPOŁECZNEJ I PIECZY
ZASTĘPCZEJ
NA ROK 2020**

Suwałki, 6 lutego 2020 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W SUWAŁKACH ZA 2019 ROK

Dokument stanowi sprawozdanie Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach, o którym mowa w art. 110 ust. 9 i art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz art. 76 ust. 4 pkt 15 i art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach działa na podstawie Statutu nadanego przez Radę Miejską w Suwałkach uchwałą nr XXVIII/332/2016 z dnia 28 grudnia 2016 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego nadanego Zarządzeniem nr 11/18 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach z dnia 20 marca 2018 r. zatwierdzonego przez Prezydenta Miasta Suwałk w dniu 10 kwietnia 2018 r.

Perspektywę wieloletnią w zakresie zadań polityki społecznej wyznacza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki do 2025 r. przyjęta uchwałą nr XXIII/281/2016 Rady Miejskiej z dnia 28 września 2016 r.

Zgodnie ze statutem w obszar działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach, zwanego dalej Ośrodkiem wchodzi w szczególności zadania z zakresu:

- 1) ustawy o pomocy społecznej;
- 2) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 3) ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- 4) ustawy o zasiłku dla opiekuna;
- 5) ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- 6) ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 7) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 8) ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- 9) ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- 10) ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- 11) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 12) ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 13) ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 14) ustawy prawo energetyczne;
- 15) ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- 16) ustawy o Karcie Polaka;
- 17) ustawy prawo o ruchu drogowym;
- 18) oraz i innych ustaw, programów rządowych i samorządowych.

Jako bezpośredni realizator pomocy społecznej, pieczy zastępczej i innych zadań z zakresu polityki społecznej w Mieście Suwałki według stanu na 31 grudnia 2019 r. zatrudniał 183 osoby, w tym:

- 1) 69 osób finansowanych w ramach dotacji celowej Wojewody Podlaskiego,
- 2) 114 osób finansowanych z budżetu samorządowego, w tym 45 osób dofinansowywanych z budżetu wojewody i budżetu państwa.

Stosownie do uregulowań prawnych wynikających z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 5 września 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw – w 2019 r. podjęto działania w kierunku spełnienia wymogów określonych w wyżej wskazanej ustawie dotyczące funkcjonowania ośrodków wsparcia w strukturach ośrodków pomocy społecznej. W związku z powyższym od 1 stycznia 2020 r. na podstawie uchwały nr IX/109/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 czerwca 2019 r. utworzono Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach jako odrębną jednostkę organizacyjną Miasta Suwałki, zaś na podstawie uchwały nr XIV/199/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 listopada 2019 r. wyodrębniono ośrodek wsparcia z dniem 1 stycznia 2020 r. z dotychczasowych struktur tut. Ośrodka.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek realizował zadania, w szczególności:

1. Z zakresu zadań własnych gminy:

- 1) zasiłki stałe;
- 2) zasiłki i pomoc w naturze;
- 3) gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży - realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- 4) usługi opiekuńcze;
- 5) schronienie (opłata za pobyt w schroniskach dla bezdomnych);
- 6) sprawienie pogrzebu;
- 7) pomoc instytucjonalna;
- 8) wsparcie rodzin pomocą asystenta;
- 9) pomoc z zakresu interwencji kryzysowej (hostel);
- 10) przewóz osób niepełnosprawnych;
- 11) kierowanie do Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” i ustalanie odpłatności za pobyt.

2. Z zakresu zadań zleconych gminie:

- 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze;
- 2) ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych;
- 3) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Suwałkach;
- 4) kierowanie i ustalanie odpłatności do ośrodków wsparcia;
- 5) świadczenia rodzinne i opiekuńcze;
- 6) fundusz alimentacyjny oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
- 7) zasiłek dla opiekuna;
- 8) świadczenia wychowawcze;

3. Należące do właściwości powiatu, w szczególności poprzez:

- 1) pełnienie funkcji organizatora pieczy zastępczej, w tym wsparcie koordynatora;
- 2) wsparcie i wypłata należnych świadczeń rodzinom zastępczym;
- 3) kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych;
- 4) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w pieczy zastępczej;

- 5) pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki i placówki resocjalizacyjne;
 - 6) prowadzenie mieszkań chronionych;
 - 7) wypłatę wynagrodzeń zawodowym rodzinom zastępczym oraz kosztów utrzymania mieszkań;
 - 8) umieszczanie w Domu Pomocy Społecznej „Kalina”;
 - 9) rehabilitację społeczną (środki PFRON).
- 4. Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:**
- 1) obsługa Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
- 5. Inne działania Ośrodka:**
- 1) składki na ubezpieczenie zdrowotne uprawnionych świadczeniobiorców;
 - 2) wypłata świadczeń dla posiadaczy Karty Polaka;
 - 3) realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”;
 - 4) realizacja Programu MRPiPS „Od zależności ku samodzielności” – edycja 2019
 - 5) realizacja Programu MRPiPS „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” i „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019 współfinansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego – edycja 2019”
 - 6) realizacja rządowego programu „Dobry start”;
 - 7) realizacja programu „Aktywny Samorząd”;
 - 8) ustalanie uprawnień i wypłata dodatków energetycznych;
 - 9) ustalanie uprawnień i wypłata dodatków mieszkaniowych;
 - 10) udział w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
 - 11) organizacja prac społecznie - użytecznych;
 - 12) udział w Programie „Nie bądźmy obojętni”;
 - 13) akcje społeczne.
- 6. Działalność związana z merytoryczną obsługą zadań oraz utrzymaniem infrastruktury MOPR - rozdział 85219 Ośrodki pomocy społecznej - w 2019 r. wydatkowano 5.793.321,56 zł, w tym 51.125,73 zł z PFRON.**

I. POMOC ŚRODOWISKOWA

Świadczenia w ramach pomocy społecznej obejmują realizację zadań zleconych i własnych gminy/ powiatu oraz zadań objętych programami rządowymi i ministerialnymi.

Adresatami działań pomocy społecznej są osoby i rodziny z grup szczególnego ryzyka. Pomoc społeczna ma nie tylko wspierać rodzinę, ale także reagować na nowe sytuacje, w których się ona znalazła.

Celem pomocy społecznej jest:

- 1) zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- 2) umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca Ośrodka ukierunkowana jest w szczególności na:

- 1) pomoc finansową;
- 2) pomoc rzeczową;
- 3) pomoc instytucjonalną;
- 4) pomoc w formie usług opiekuńczych;
- 5) poradnictwo specjalistyczne;
- 6) pomoc interwencyjną;
- 7) pracę socjalną polegającą na aktywizowaniu i wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych i zawodowych z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach zatrudniał 37 pracowników socjalnych do realizacji zadań gminy/powiatu. Statystycznie na jednego pracownika przypada ok.1890 mieszkańców. Miasto podzielone jest na 20 rejonów opiekuńczych.

W 2019 roku do Ośrodka wpłynęło 5.175 wniosków (*spadek o 368*) o udzielenie pomocy w formie zasiłków stałych, gorących posiłków, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej, skierowania do ośrodków wsparcia.

Bezpośrednio świadczeniami pomocy objęto 1.803 (*spadek o 25*) środowisk rodzinnych liczących 3.586 osób (*spadek o 182*). W 358 przypadkach (*spadek o 98 środowisk*) były to środowiska wymagające interwencji socjalnej, które po raz pierwszy zwróciły się o wsparcie z pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni, załatwiając sprawy podopiecznych w środowisku, przeprowadzili 5.889 rodzinnych wywiadów środowiskowych (*spadek o 847*) w celu:

- ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej,
- ustalenia uprawnień do specjalnych zasiłków opiekuńczych,
- weryfikacji specjalnych zasiłków opiekuńczych, świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna oraz świadczeń rodzinnych,
- ustalenia możliwości pomocowych oraz opłat za świadczenia i pobyt w instytucjonalnych formach pomocy ze strony najbliższych członków rodziny,
- na potrzeby innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Najczęstsze powody udzielania pomocy w latach 2018 -2019 to:

l.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w latach	
		2018	2019
1.	ubóstwo	1.025	970
2.	niepełnosprawność	996	962
3.	długotrwała choroba	874	904
4.	bezrobocie	608	515
5.	bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	411	381
6.	alkoholizm i narkomania	176	179
7.	potrzeba ochrony macierzyństwa	74	86
8.	bezdomność - liczba osób	102	92

9.	przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna	7	11
10.	trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	52	51
11.	zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	3	2

Znaczącą formą pomocy jest praca socjalna, którą objęto 1.137 środowisk rodzinnych (*spadek o 49 środowisk*). Praca socjalna kierowana jest przede wszystkim do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym o niskim poziomie wykształcenia, bezrobotnych, z niewydolnością opiekuńczo – wychowawczą i trudnościami w pełnieniu ról społecznych.

Polegała, w szczególności na:

- 1) wspieraniu aktywnej integracji i zdolności do pełnienia ról społecznych i zawodowych przy wykorzystaniu instrumentów aktywizacji społecznej i zawodowej;
- 2) umożliwianiu dostępu do poradnictwa specjalistycznego, usług, terapii, itp.;
- 3) pomocy w uzyskiwaniu uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego;
- 4) poradnictwie w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i sprawach życiowych, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych z uwzględnieniem wsparcia asystenta rodziny;
- 5) działaniach na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, w tym systematyczną pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, wsparcie w rozwiązywaniu problemów przemocy, uzależnień itp.;
- 6) motywowaniu do podejmowania działań w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej;
- 7) realizacji projektów socjalnych;

Praca socjalna, o której mowa w art. 45 ustawy o pomocy społecznej może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, który zastosowano w odniesieniu do 133 rodzin (*spadek o 95*):

- 1) kontraktów typu „A” – sporządzono 72 w celu rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej, z tego:
 - 11 kontraktów z rodzinami objętymi asystentem rodziny,
 - 7 kontraktów z osobami bezdomnymi kierowanymi do schronisk,
 - 50 kontraktów w celu poprawy sytuacji życiowej (np. ustalenie stopnia niepełnosprawności, złożenie wniosku o alimenty, uzyskanie świadczeń rodzinnych itp.),
 - 4 kontrakty z rodzinami wobec, których została ograniczona władza rodzicielska;
- 2) kontraktów typu „B” – zawarto z 61 osobami będącymi w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U z 2019 r. poz.1482 ze zm.), z tego:
 - 40 kontraktów z osobami skierowanymi do realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego w CIS,
 - 21 z osobami skierowanymi do wykonywania prac społecznie – użytecznych.

W wyniku podejmowanych działań w ramach pracy socjalnej 127 rodzin usamodzielniało się, z tego: 84 podjęło zatrudnienie, 4 wyemigrowało, 39 uzyskało świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego. 13 osób odstąpiło od realizacji kontraktów socjalnych w związku z czym zostali pobawieni świadczeń z pomocy społecznej.

Szczególnie trudną grupą w realizacji pracy socjalnej są osoby bezdomne wykazujące

wieloaspektowe dysfunkcje obejmujące sferę społeczną, psychiczną i ekonomiczną.

W grupie bezdomnych odnotowano 92 osoby (*spadek o 10*), w tym 7 kobiet. Zjawisko bezdomności stanowi 5,1 %. W ciągłym zainteresowaniu Ośrodka pozostają 32 osoby bezdomne (*wzrost o 5*).

Spośród 92 osób bezdomnych, które w 2019 r. zwróciły się o pomoc - 75 osób (*o 15 mniej*) to mieszkańcy Suwałk.

W wyniku prowadzonej pracy socjalnej w 2019 r. ukierunkowanej na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej, z zastosowaniem m.in. kontraktu socjalnego, indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego uzyskano następujące efekty:

- 3 osoby zmotywowano do udziału w CIS,
- 2 osoby skierowano do środowiskowego domu samopomocy,
- 41 osób zmotywowano do podejmowania prac dorywczych, zwłaszcza w sezonie letnim,
- 1 osoba znalazła stałe zatrudnienie,
- 4 osoby podjęły 12 miesięczne leczenie odwykowe stacjonarne,
- 11 osób odbyło terapię odwykową stacjonarną,
- 17 osób złożyło wnioski o przydział lokalu, 1 osoba uzyskała mieszkanie z zasobów komunalnych, a 13 osób zamieszkało w wynajętych lokalach mieszkalnych, bądź powróciło do środowiska rodzinnego,
- 1 osobę bezdomną niepełnosprawną skierowano do mieszkania chronionego wspieranego.
- 3 umieszczono w domach pomocy społecznej, 1 osoba oczekuje na umieszczenie,
- 3 uzyskało niezależność finansową – nabyły prawo do świadczeń emerytalnych.

Liczba bezdomnych na dzień 31 grudnia 2019 r. zmalała do 75 osób.

Na rzecz bezdomnych realizowano projekt socjalny p.n. „Aktywnie przeciw bezdomności” od 30 października 2019 r. do 31 marca 2020 r. realizowano we współpracy ze Strażą Miejską w Suwałkach. Projekt skierowany do osób bezdomnych przebywających w pustostanach, na ulicy, miejscach niemieszkalnych, które nie wyrażają zgody na skorzystanie z noclegowni lub skierowanie do ośrodka wsparcia. Działania polegają na monitorowaniu miejsca pobytu bezdomnych i udzielaniu niezbędnej pomocy zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym. Ponadto opracowano i rozpropagowano ulotki i plakaty informacyjne o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia.

Ponadto w ramach pracy socjalnej w rodzinach z dziećmi wytaczano powództwa alimentacyjne oraz kierowano sprawy do organów ścigania o przestępstwa z art. 209 kk – 24 wniosków, z tego w 12 przypadkach odmowa wszczęcia, 12 postępowań w toku.

Na rzecz dzieci realizowano projekt socjalny p.n. „Mikołajki”, którego celem było ukazanie alternatywnej formy spędzania czasu wolnego i kultywowanie świąt przez rodziny objęte opieką asystenta rodziny. W projekt włączyli się uczniowie Zespołu Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach, którzy przygotowali Mikołajkowe paczki ze zbiórki zorganizowanej we własnym zakresie.

Realizując zadania związane z pracą socjalną, pracownicy Ośrodka systematycznie współdziałali z innymi jednostkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, sądami, policją, szkołami,

organizacjami pozarządowymi, parafiami oraz uczestniczyli w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy.

W 2019 r. z zakresu pomocy społecznej Ośrodek realizował następujące formy pomocy:

Zadania własne gminy - świadczenia obligatoryjne

1. **Zasilki stałe** – przyznano **468 osobom** (spadek o 40 osób) – 4.633 świadczeń na kwotę **2.420.340,23 zł** (wzrost o 190.340,23 zł - rozdział 85216).
2. **Zasilki okresowe** - przyznano **439 rodzinom** (spadek o 37) – 1.692 świadczenia na kwotę **601.895,01 zł**, (spadek o 44.126,55zł), z tego dofinansowanie do zadań własnych gminy z budżetu wojewody stanowiło kwotę 599.790,90 zł), w tym:
 - 1) 247 rodzinom - z powodu bezrobocia – 405.141,01 zł;
 - 2) 69 rodzinom - z powodu długotrwałej choroby – 72.221 zł;
 - 3) 40 rodzinom - z powodu niepełnosprawności – 52.294 zł;
 - 4) 83 rodzinom – z innych powodów – 72.239 zł.
3. W ramach wieloletniego rządowego programu „**Posilek w szkole i w domu**” na lata 2019-2023 pomocy udzielono **2.036 osobom** (spadek o 17) na kwotę **1.790.000 zł**, (rozdział 85230), z tego:
 - z budżetu wojewody - 1.432.000 zł (wzrost o 72.000 zł),
 - z budżetu samorządowego – 358.000 zł (wzrost o 18.000 zł).

Udzielona pomoc obejmuje następujące formy:

- 1) **gorące posiłki** – wydawane w szkołach, przedszkolach i 6 punktach miasta - przyznano 922 osobom (spadek o 18) na kwotę 565.201,09 zł, w tym:
 - a) 218 dzieciom w wieku przedszkolnym na kwotę 43.496 zł,
 - b) 517 uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej na kwotę 294.554,40 zł,
 - c) 150 osobom dorosłym chorym, niepełnosprawnym na kwotę 223.661,69 zł,
 - d) 37 uczniów objęto dożywianiem na podstawie decyzji dyrektorów szkół na kwotę 3.489 zł;
- 2) **dowóz posiłków** do miejsc zamieszkania 50 osób chorych, starszych i niepełnosprawnych, koszt dowozu wyniósł 20.976 zł – 7.233 świadczenia (wzrost o 626);
- 3) **świadczenie pieniężne** na zakup posiłku lub żywności przyznano 1.611 (wzrost o 626) osobom w rodzinach na kwotę 1.203.822,91 zł.
4. **Pokrywanie kosztów schronienia** za bezdomnych, dla których właściwą miejscowo (ostatniego zameldowania) jest gmina m. Suwałki przebywających w ośrodkach wsparcia na terenie innych miast i gmin – **33.973,09 zł** (rozdział 85203) -12 osób – 1415 świadczeń. Dochody z tytułu odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia wyniosły **9.091,80 zł**. Zasady odpłatności reguluje art. 97 ust. 1a u. o p.s. w przypadku dochodu osiąganego poniżej kryterium dochodowego, zaś uchwała XXXIII/398/2017 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 31 maja 2017 r. w sytuacji kiedy dochód osoby bezdomnej przekracza kryterium dochodowe.
5. **Sprawienie pogrzebu** – 4 osoby dorosłe oraz 4 pogrzeby 104 dzieci zmarłych przed urodzeniem. Wydatkowano kwotę **16.414,80 zł** (rozdział 85214).
6. **Usługami opiekuńczymi** objęto **234 osoby** (wzrost o 3) – 44.209 świadczeń w tym:
 - 1) usługami pielęgnacyjnymi - 125 osób;

2) pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego – 115 osób.

Koszt usług opiekuńczych wyniósł **2.251.638,85 zł**, (wzrost o 26.166,42 zł - rozdział 85228).
Odpłatność z tego tytułu stanowiła kwotę 248.242,21 zł.

7. **Program osłonowy w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2019 – 2023** przyjęty uchwałą nr III/25/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 stycznia 2019 r., realizowany zgodnie z § 2 uchwały nr III/34/2019 z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej. Przyjęte działania osłonowe pozwoliły rodzinom, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, w szczególności: dzieci, uczniowie i rodziny dysfunkcyjne na uzyskanie pomocy w formie gorącego posiłku na zasadach częściowej odpłatności. Pomocy w formie gorącego posiłku udzielono 357 osobom (spadek o 10) na kwotę **416.133,28 zł** (wzrost o 37.046,88 zł - rozdział 85214).
Odpłatność z tytułu przyznanych świadczeń wyniosła 145.515,28 zł.

Świadczenia fakultatywne

8. **Zasiłki celowe** na zakup opału, odzieży, obuwia, zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, środków czystości, pokrycie kosztów leczenia – przyznano 653 świadczenia (spadek o 140) na kwotę **171.862,04 zł** (spadek o 39.191,65 zł), w tym:

- 1) 539 zasiłki celowe na kwotę – 129.675,37 zł;
- 2) 112 zasiłków na zasadach zwrotnych - 32.186,67 zł;
- 3) 2 zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 10.000 zł.

Ogółem na realizację zadań własnych gminy z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano kwotę **7.702.257,30 zł** (wzrost o 340.850,03 zł), z tego:

1) zasiłki stałe	- 2.420.340,23 zł;
2) zasiłki okresowe	- 601.895,01 zł;
3) realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”	- 1.790.000,00 zł;
4) schronienie	- 33.973,09 zł;
5) sprawienie pogrzebu	- 16.414,80 zł;
6) koszt usług opiekuńczych	- 2.251.638,85 zł;
7) realizacja programu osłonowego w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2019-2023	- 416.133,28 zł;
8) zasiłki celowe i pomoc w naturze	- 171.862,04 zł.

Zadania zlecone gminy

1. **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, którymi objęto:

- a) 32 osoby dorosłe z zaburzeniami psychicznymi - koszt usług świadczonych przez 7 opiekunek specjalistycznych wyniósł 337.162,98 zł. Odpłatność z tego tytułu wyniosła 20.301,26 zł;
- b) 2 dzieci objęto usługami specjalistów (pedagoga-35h, logopedy-20h, fizjoterapeuty-42h) łącznie wykonano 97 świadczeń na kwotę 7.460 zł. Odpłatność z tego tytułu 859 zł.

Łącznie wydatkowano 344.622,98 zł (rozdział 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze). Uzyskane dochody z tytułu odpłatności stanowiły kwotę – 20.635,29 zł, z czego dochód dla jst. 1031,76 zł.

2. **Nadawanie uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej** finansowanych ze środków

publicznych w trybie decyzji administracyjnej - 93 osobom (*spadek o 19*) – wydatkowano kwotę **7.865 zł** (*rozdział 85195*).

3. **Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy** - od grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2019r. funkcjonował w strukturze organizacyjnej Ośrodka Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi. Zadaniem Domu było zapewnienie oparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem rozumianą jako przywracanie możliwości pełnienia ról społecznych. Od lipca 2006 r. zwiększono liczbę uczestników do 35. W 2019 r. z usług domu skorzystało 46 osób (*o 5 więcej*), w tym 3 osoby z niepełnosprawnością sprzężoną. Zajęcia z uczestnikami prowadzono w 7 pracowniach terapeutycznych: muzycznej, techniczno - plastycznej, terapii ruchowej, komputerowej, życia codziennego, rękodzieła i ceramicznej. Prowadzono poradnictwo psychologiczne, obejmujące ocenę stanu psychicznego, terapię indywidualną i grupową, treningi zachowań, psychoedukację rodzin oraz świadczone pracę socjalną. Zapewniana była także opieka pielęgniarstwa obejmująca pierwszą pomoc przedlekarską, edukację zdrowotną, współpracę z lekarzami i rodzinami uczestników, zabiegi higieniczno-medyczne i fizykalne. Uczestnikom zapewniano pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia. Zajęcia dydaktyczne i reedukacyjne prowadzone były przez pedagoga. Jednej osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji świadczone usługi opiekuńcze m.in. karmienie, pojenie, czynności higieniczno-sanitarne, itp. Wszystkie podejmowane działania miały na celu uruchomienie procesu zmian, poprawę stanu psychicznego i fizycznego, poprawę funkcjonowania w codziennym życiu, jak również nabywanie umiejętności radzenia sobie z chorobą. Wśród uczestników odnotowano nieznaczną poprawę funkcjonowania społecznego i zaradności życiowej. Zespół wspierająco - aktywizujący odbył 14 posiedzeń, na których opracowywano, oceniano i modyfikowano indywidualne plany działań.

Integracja ze środowiskiem lokalnym odbywała się poprzez organizację wielu cyklicznych spotkań okolicznościowych m.in.:

- obchodów XVII edycji Podlaskich Dni Rodziny. W zorganizowanym festynie rodzinnym uczestniczyło ponad 120 osób chorych, niepełnosprawnych, z udziałem ośrodków wsparcia z Lipniaka i „Aktywni Tak Samo” oraz Klubu Pacjenta SPZOZ w Suwałkach.
- zorganizowano IV Przegląd Pieśni Religijnych „Królowej Anielskiej Śpiewajmy...” , w kościele p.w. Błogosławionej Anieli Salawy w Suwałkach. W przeglądzie wzięli udział uczestnicy z 14 ośrodków wsparcia,
- odbył się XII Regionalny Bal Andrzejkowy Osób Niepełnosprawnych „Czary mary – zmieniamy świat na weselszy” o charakterze ponadregionalnym z udziałem uczestników innych ośrodków, ich rodzin i opiekunów z Województwa Podlaskiego i Warmińsko-Mazurskiego, a także władz miasta i lokalnych organizacji. W balu uczestniczyło 615 osób z 25 ośrodków.

Łącznie wydatkowano kwotę **747.608,13 zł** z dotacji wojewody (*rozdział 85203 – ośrodki wsparcia*).

Reasumując, na realizację zadań zleconych z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano łącznie w 2019 roku kwotę **1.100.096,11 zł** (*wzrost o 189.961,93 zł*), w tym na:

- 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze – 344.622,98 zł;
- 2) koszty wydania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

finansowanych ze środków publicznych – 7.865 zł;

3) prowadzenie i utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy – 747.608,13 zł.

II. POMOC INSTYTUCJONALNA

Obok środowiskowej formy pomocy funkcjonuje tzw. system pomocy instytucjonalnej, realizowany wówczas, kiedy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca bądź niepełna. W takiej sytuacji osoba, bądź rodzina oczekująca pomocy powinna dokonać odpowiedniego wyboru świadczenia w celu poprawy własnego życia. Takim wyborem jest m.in. pobyt w domu pomocy społecznej.

1. Kierowanie do domów pomocy społecznej - zadanie własne gminy

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w dps.

Od 2004 r. decyzje o skierowaniu i decyzję ustalającą opłatę za pobyt wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania. Gmina, z której został skierowany do dps mieszkaniec ponosi opłatę za pobyt.

Osoby w zależności od stanu zdrowia kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu. W 2019 r. wydano 46 skierowań (*o 3 więcej niż w roku poprzednim*), z tego zrezygnowały 4 osoby, których sytuacja życiowa uległa zmianie i pozwoliła na pozostanie w dotychczasowym środowisku

Mieszkańcy kierowani byli do następujących domów, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku – 1;
- 2) osób przewlekle psychicznie chorych – 6;
- 3) osób przewlekle somatycznie chorych – 38;
- 4) osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – 1.

W 2019 r. pokrywano koszty pobytu za skierowanych po 1 stycznia 2004 r. mieszkańców Suwałk w następujących Domach:

Lp.	Typ domu - miejscowość	2018 rok			2019 rok		
		liczba		kwota	liczba		kwota
		osoby	Świadczenia		osoby	Świadczenia	
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci Niepełnosprawnej Intelektualnie w Mrągowie	3	36	102.570,59	3	36	106.105,98
2.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelektualnie w Elku	5	60	235.796,56	5	60	251.775,00
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelektualnie w Augustowie	1	12	33.833,04	1	12	32.724,16
4.	Dom Pomocy Społecznej w Węgorzewie	1	12	33.407,84	1*	9	25.401,26
5.	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Nowej Wsi Elckiej	17	194	550.854,34	19	206	620.863,25
6.	Dom Pomocy Społecznej „Jaśki” Kolonia Olecko	3	32	79.760,81	2	24	63.595,88
7.	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach	4	48	131.216,74	4	48	139.303,48

8.	Dom Pomocy Społecznej w Szczytnie	1	5	14.134,09	1	12	37.117,90
9.	Dom Pomocy Społecznej w Garbarach	3	25	56.748,02	3	36	97.637,54
10.	Dom Pomocy Społecznej w Sejnach	13	96	184.139,66	10	100	211.354,85
11.	Dom Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich	5	28	47.743,62	6	66	149.627,66
12.	Dom Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży	3	36	102.916,44	3	36	98.388,16
13.	Dom Pomocy Społecznej „Leśny” w Warszawie	1	9	38.984,93	0	0	0
14.	Dom Pomocy Społecznej w Nasielsku	1	3	9.037,83	1	12	46.699,28
15.	Dom Pomocy Społecznej „Michała Archaniola” w Szydaku	4	38	82.120,95	3	36	80.582,28
16.	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych w Jałowie	2	24	73.181,44	2	24	80.366,75
17.	Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu	6	72	180.126,65	8**	76	191.303,97
18.	Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie	2	24	77.101,00	2	24	81.638,80
19.	Dom Pomocy Społecznej w Ostrołęce	0	0	0	1	11	32.938,63
20.	Dom Pomocy Społecznej dla kobiet przewlekłe psychicznie chorych w Robercinie	2	24	50.521,92	2	13	29.350,09
21.	Dom Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii	1	12	37.469,04	2	16	50.344,71
22.	Dom Pomocy Społecznej w Uzdowie	1	12	25.748,92	1	1	138,87
23.	Dom Pomocy Społecznej JAWOR w Markowskich	5	60	152.669,88	7	79	221.459,84
24.	Dom Pomocy Społecznej „KOMBATANT” w Olsztynie	1	12	18.890,72	1	6	9.685,69
25.	Dom Pomocy Społecznej w Olsztynie	1	8	23.122,65	0	0	0
26.	Dom Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim	0	0	0	1	6	16.630,10
Razem		85	882	2.342.097,68	87	949	2.675.034,13
Liczba osób według stanu na 31 grudnia .		77			81		
Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach		110	1096	Koszt DPS	113**	1046	Koszt DPS
Stan na 31 grudnia		84			84		

1* osoba przeniesiona w trakcie roku z DPS w Węgorzewie do DPS w Przasnyszu **1 osoba umieszczona w DPS Kalina, a następnie przeniesiona do DPS w Przasnyszu

Łącznie wydatkowano kwotę **2.675.034,13 zł** (wzrost o 332.936,45 zł - rozdział 85202) za 87 mieszkańców Suwałk umieszczonych na terenie innych powiatów, do których trafiło w 2019 r. 10 mieszkańców (o 4 mniej niż w roku poprzednim) i 1 przeniesiony w grudniu 2019 r. z DPS „Kalina”.

Do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej zobowiązany jest mieszkaniec w wysokości nie wyższej niż 70% posiadanego dochodu. Poza mieszkańcem domu obowiązani są w drugiej kolejności małżonek, zstępni przed wstępnymi, w sytuacji, gdy ich dochód na osobę przekracza 300% kryterium dochodowego (tj. 2.103 zł w przypadku osoby samotnej i 1.584 zł na osobę w rodzinie). Wysokość opłaty wynosi różnicę między dochodem osoby obowiązanej, a kwotą 2103 zł w przypadku osoby samotnej lub 1584 zł na osobę w rodzinie. Opłaty osób zobowiązanych w 2019 r. stanowiły kwotę 530.237,27 zł.

Spośród osób umieszczanych na terenie innych powiatów dominowały osoby z zaburzeniami psychicznymi – 7 osób, z tego 6 skierowano i umieszczono bez zgody na podstawie

postanowień sądowych.

Na umieszczenie w domach pomocy społecznej według stanu na 31 grudnia 2019 r. oczekiwało 5 osób, z tego 3 na podstawie postanowień sądowych.

2. Umieszczanie w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach – zadanie własne powiatu.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” prowadzony przez m. Suwałki ma charakter ponadlokalny w związku z czym tut. Ośrodek wydawał decyzje o umieszczeniu dla wszystkich ubiegających się. W toku prowadzonych postępowań umieszczono:

- 20 osób z terenu innych gmin,
- 29 osób z m. Suwałki *(o 11 więcej niż w roku poprzednim)*.

Średni okres oczekiwania do DPS „Kalina” w Suwałkach wynosił 52 dni, tj. do 3 miesięcy.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. na umieszczenie w DPS „Kalina” oczekiwało:

- 7 mieszkańców Suwałk, w tym 1 na podstawie postanowienia sądu,
- 5 mieszkańców z terenu innych gmin.

3. Kierowanie do ośrodków wsparcia

1) Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” – zadanie własne gminy

Od 2017 r. na bazie DPS „Kalina” funkcjonuje ośrodek wsparcia przeznaczony dla seniorów naszego miasta, którzy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają okresowego wsparcia. Dom liczy 15 miejsc, funkcjonuje w dni robocze w godz. 7:00 – 17:00. Realizuje usługi w postaci opieki dziennej, terapii zajęciowej, zajęć ogólnousprawniających i integracji.

W okresie sprawozdawczym wydano 4 decyzje kierujące i ustalające odpłatność. Z usług domu skorzystało 14 osób.

Zasady odpłatności reguluje uchwała nr LI/621/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” w Suwałkach.

2) Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

a) **Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach – zadanie zlecone** – dom prowadzony przez MOPR do 31 grudnia 2019 r. Z usług domu skorzystało 46 osób. W okresie sprawozdawczym wydano 65 decyzji administracyjnych, w tym 11 decyzji kierujących nowych uczestników. Odpłatność za pobyt w ośrodku wsparcia ponosiło 7 uczestników. Dochody z tego tytułu wyniosły 7.721,70 zł (dochód jst.386,09 zł);

b) **Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony na zlecenie jst przez Stowarzyszenie „Aktywni Tak Samo” w Suwałkach** – zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Dom liczy 31 miejsc. Z usług domu skorzystało 37 uczestników. W 2019 r. wydano 38 decyzji, w tym 5 decyzji kierujących nowych uczestników. Odpłatność za pobyt w ośrodku wsparcia ponosiło 13 uczestników. Dochody z tego tytułu wyniosły 17.108,34 zł (dochód jst.855,41 zł).

Odpłatność za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

określa art. 51 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej z tytułu pobytu w ośrodkach wsparcia

III. INTERWENCJA KRYZYSOWA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Ośrodek realizował następujące zadania:

1. Poradnictwo specjalistyczne

- 1) **poradnictwo psychologiczne** – indywidualne porady i konsultacje psychologiczne ukierunkowane na analizę i rozwiązania zgłaszanych problemów – pomocą objęto 188 osób (*wzrost o 21*), udzielając 736 porad i konsultacji (*o 156 więcej*), w tym również poza siedzibą Ośrodka;
- 2) **poradnictwo z zakresu prawa i procedur prawnych**, które dotyczyło pomocy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego, postępowania w sprawach cywilnych, prawa karnego osobom uwięzonym w przemoc oraz znajdującym się w trudnych sytuacjach kryzysowych. Z poradnictwa skorzystało 155 osób (*o 16 więcej*). Udzielono 196 porad (*spadek o 7*);

2. Terapia i wsparcie rodzin doświadczających sytuacji kryzysowych

- 1) **terapia interwencyjna**, której celem jest osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania. Poprzedzona diagnozą w ramach poradnictwa, objęto: 4 osoby, 21 sesji;
- 2) **grupa wsparcia dla osób uwięzanych w przemoc** – prowadzona przez psychologów w oparciu o program, którego celem jest pomoc i wsparcie w nabywaniu umiejętności przezwycięzania przemocy w rodzinie. W 2019 r. zrealizowano 2 edycje spotkań grupy wsparcia, z których skorzystały 29 osób.

3. Zapewnienie bezpiecznego schronienia (interwencyjne przyjęcia również w godzinach popołudniowych i nocnych) - całodobowe schronienie w hostelu zapewniono **8 rodzinom** (*o 2 więcej*) liczących 14 osób, w tym 6 dzieci znajdującym się w sytuacjach kryzysowych. Pobyt był okresowy w łącznej liczbie **343 osobodni** (*wzrost o 272 osobodni*). Pobyt 1 rodziny (*spadek o 1 w porównaniu do poprzedniego roku*) spowodowany był przemocą w rodzinie, pozostałe rodziny doświadczyły sytuacji kryzysowych związanych z utratą „dachu nad głową”.

4. Bezpieczeństwo i interwencja w sytuacji zdarzeń traumatycznych o skali masowej – psychologowie Ośrodka, którzy zostali przeszkoleni w zakresie „Interwencji kryzysowej w praktyce”, „Interwencyjna pomoc psychologiczna podczas zdarzeń masowych i katastrof” Pełnili dyżury pod telefonem zgodnie z przyjętym harmonogramem.

5. Interwencje w środowisku – reagowano na 22 zgłoszenia zaniepokojonych świadków lub osoby anonimowe. Dokonywano diagnozy i weryfikacji zgłoszonych zdarzeń.

6. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 posiedzenia (w dniach 19.02;17.05;13.08;12.11) poświęcone bieżącej pracy interdyscyplinarnej oraz doskonaleniu metod współpracy, a także monitorowaniu przebiegu realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021. Zaprezentowane dane za 2017 r. i 2019 r. wynikające z matrycy wskaźników służącej do ewaluacji Programu wskazują na liczne działania profilaktyczne – edukacyjne oraz naprawcze skierowane do sprawców

przemocy. Wzrasta zapotrzebowanie na usługi psychologiczne. Zauważono zwiększoną aktywność wymiaru sprawiedliwości wobec sprawców przemocy (interwencje policji, skazania z art. 207 kk i 209 kk), natomiast występuje tendencja spadkowa w zakresie zastosowania przymusowego leczenia odwykowego i naprawczego sprawców przemocy (art. 72kk).

Obsługę administracyjno-biurową Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek.

7. W ramach zespołu interdyscyplinarnego realizowano procedurę „Niebieskie Karty” - prowadzono **307 spraw** (*o 84 mniej w porównaniu do poprzedniego roku*), z tego 62 procedury kontynuowano z lat poprzednich. W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2019 powołano 245 grup roboczych (*o 62 mniej*), które odbyły 845 spotkań (*o 89 mniej*). Efektem pracy grup roboczych było:

- 1) skierowanie 45 (*o 6 mniej*) wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 2) w przypadku 33 rodzin wystąpiono do Sądu Rejonowego w Suwałkach III Wydział Rodzinny i Nieletnich z wnioskami o wgląd w sytuację dziecka oraz skontrolowanie władzy rodzicielskiej;
- 3) złożono 6 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Suwałkach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w rodzinie;
- 4) w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielono 135 odpowiedzi na wnioski o udostępnienie danych osobowych (KMP, Sądy);
- 5) pracownicy socjalni odbyli ok.1500 wizyt diagnozujących i monitorujących środowiska dotknięte i zagrożone przemocą, udzielili 289 porad.

Ogółem procedurą „Niebieskie Karty” objęto 962 osoby (*44 mniej*), w tym: 323 kobiety (z czego: 29 niepełnosprawnych, 30 osób powyżej 60 r. ż.), 323 mężczyzn (z czego: 28 niepełnosprawnych, 25 osób powyżej 60 r.ż.) i 316 dzieci, w tym 10 niepełnosprawnych.

7. Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- 1) zorganizowano 2 edycje **programu edukacyjno-korekcyjnego** (I edycja od 1.03 do 06.06.2019 r.; II edycja od 21.07 do 28.09.2019 r.) skierowanego do sprawców przemocy na terenie Aresztu Śledczego w Suwałkach oraz na bazie MOPR. Działaniami o charakterze naprawczym, ukierunkowanym na przerwanie przemocy poprzez weryfikację postaw i zmianę zachowań, objęto grupę 30 mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie. Program ukończyły 23 osoby (udział w min. 75% zajęć), 2 osoby otrzymały zaświadczenie o uczestnictwie w programie (udział w min. 50% zajęć). Wydatkowano kwotę **25.374,79 zł** (*rozdział 85 205*);
- 2) **program psychologiczno-terapeutyczny** – realizowany od kwietnia do września **2019 r.** - nakierowany na niwelowanie negatywnych zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rozwijanie umiejętności i samokontroli oraz konstruktywnego współżycia w społeczeństwie. Uczestniczyło 6 osób, wszyscy ukończyli program. Wydatkowano kwotę **5.046,68 zł** (*rozdział 85 205*);

- 3) **działania monitorujące sprawców przemocy w rodzinie** – prowadzono monitoring i ewaluację 20 osób, które w poprzednich latach ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne. Działania prowadzono we współpracy z instytucjami tworzącymi lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. aresztem śledczym, sądami, oraz ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania sprawców. Badanie skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wskazuje, iż spośród badanych jedna osoba powróciła do zachowań polegających na stosowaniu przemocy, wobec, której ponownie wszczęto procedurę „Niebieska Karta”. Dokonana analiza osób badanych pozwala stwierdzić, że oddziaływania naprawcze wpłynęły na eliminację niepożądanych zachowań. Uczestnicy nabyli umiejętności radzenia sobie z agresją. Poszerzyli wiedzę z zakresu wiadomości na temat przemocy, jej skutków, form, mechanizmów oraz zwiększyli poziom odczuwanej odpowiedzialności za popełniane czyny.

8. Upowszechnianie wiedzy o zjawisku przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) opracowanie i dystrybucja załączek do książek propagujących przeciwdziałanie przemocy – nakład 6000 szt.;
- 2) zamieszczanie na stronie internetowej MOPR oraz tablicy ogłoszeń informacji o przedmiotowej problematyce, skutkach i działaniach;
- 3) prowadzono **zajęcia profilaktyczne „Przemoc rozpoznaję i reaguję”** – mające na celu wprowadzenie zmian w przekonaniach i promowanie właściwych zachowań dzieci i młodzieży dotyczących sytuacji przemocowych. Zajęcia realizowano w 10 klasach 3 szkół podstawowych nr 2, 4 i 9 w okresie od 2 do 10 grudnia 2019 r. W zajęciach z psychologiem udział wzięło 260 uczniów;
- 4) pełniono rolę koordynatora X edycji Suwalskiej Kampanii „Białej Wstążki”, poprzez:
 - opracowanie i dystrybucję plakatu promującego kampanię – nakład 100 szt.,
 - monitorowanie przebiegu kampanii, organizację spotkania inauguracyjnego i podsumowującego kampanię.

9. Realizacja Programu Ochronowego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Wspieranie Jednostek Samorządu terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” – Edycja 2019 r. W ramach projektu „Nowe życie bez przemocy” pozyskano środki w wysokości 56.718,01 zł. Realizowano działania:

- 1) **Terapia rodzinna** – pozwalająca na rozwiązywanie problemów i konfliktów w rodzinie. Celem było odnalezienie źródła kryzysu oraz sposobów na jego pokonanie. Z terapii skorzystało 6 rodzin z dziećmi, liczących **25 osób** o łącznym wymiarze 60 godzin;
- 2) **„Szkoła dla rodziców”** - cykl 40 h zajęć warsztatowych - treningiem umiejętności i kompetencji wychowawczych objęto **12 rodziców**;
- 3) **Superwizja grupowa** – umożliwiono pracownikom socjalnym, asystentom rodziny, koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej, a także członkom zespołu interdyscyplinarnego dostęp do superwizji, która służy utrzymaniu wysokiego poziomu usług, zachowaniu

i wzmacnianiu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia, poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania. W zajęciach uczestniczyło **48 osób** - prowadzone w 4 grupach 12 osobowych. Łącznie zrealizowano 96 h;

- 4) **Superwizja indywidualna - 5 osób** w wymiarze po 5 godzin zegarowych z każdym uczestnikiem. Łącznie wypracowano 25 h;
- 5) **Szkolenie** pogłębiające wiedzę i umiejętności w zakresie pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy pt. „**Portret psychologiczny sprawcy przemocy**”. W szkoleniu udział wzięło **26 osób** z 6 instytucji /organizacji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 6) Spotkania z wizażystą i stylistą dla uczestniczek grupy wsparcia w celu wzmocnienia poprawy własnego wizerunku – 12 osób – 6 godz.
- 7) Zakup narzędzi badawczych dla psychologów: MMPI-2 Minnesocki Wielowymiarowy Inwentarz Osobowości 2, RISB- Test Niedokończonych Zdań Rottera, SOR - Skala Oceny Rodziny

Na realizację zadania z zakresu interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2019 r. wydatkowano kwotę: **434.826,54 zł, z tego:**

- 347.687,06 zł budżet samorządowy (*rozdział 85154*),
- 30.421,47 zł dotacja wojewody i 56.718,01 zł środki MRPiPS (*rozdział 85205*).

IV. WSPARCIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ – ZADANIE WŁASNE POWIATU/GMINY

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta/prezydent za pośrednictwem m.in. organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Od 1 stycznia 2012 r. zadania Organizatora Pieczy Zastępczej – uchwałą nr XII/118/2011 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 września 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia statutu MOPR w Suwałkach powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Zgodnie z art. 176 i art. 180 ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowano i realizowano 3-letni Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2019-2021 przyjęty uchwałą Nr VI/64/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 marca 2019 r. Celem programu jest realizacja zadań zmierzających do wspomagania rodziny naturalnej w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktyka, tworzenie stabilnego i trwałego środowiska wychowawczego, rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, zabezpieczenia usług świadczonych przez instytucjonalną pieczę zastępczą oraz podejmowanie działań na rzecz usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Działania wynikające z programu odzwierciedla dalsza część opracowania. Istotę programu stanowi określenie limitu zawodowych rodzin zastępczych, który zakłada utworzenie w każdym roku 1 rodziny. W 2019 nie powstała żadna nowa zawodowa rodzina zastępcza, z powodu braku

kandydatów spełniających wymogi ustawowe dotyczące doświadczenia.

Zadania z zakresu pieczy zastępczej w Ośrodku realizował pracownik socjalny, psycholog, pedagog, 2 specjalistów pracy z rodziną, 3 asystentów rodziny i 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadaniem Ośrodka m.in. jest sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3 ustawy. W 2019 r. Ośrodek sporządzał, a następnie przekazywał wymagane sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań przez gminę oraz powiat do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W okresie sprawozdawczym na terenie m. Suwałki funkcjonowało 129 rodzin zastępczych (*o 1 więcej niż w roku poprzednim*), w których przebywało 167 dzieci z terenu Suwałk i 25 z innych powiatów oraz 1 dziecko niezamieszkujące na terytorium RP, z tego:

- rodzin spokrewnionych - 87 – 123 dzieci,
- niezawodowych – 32 – 40 dzieci,
- zawodowych – 9 – 28 dzieci,
- rodzinny dom dziecka 1 - 8 dzieci.

Natomiast na terenie innych powiatów przebywało 39 dzieci.

Na podstawie postanowień sądu do rodzinnej pieczy zastępczej trafiło 25 dzieci, których miejscem zamieszkania jest m. Suwałki.

1. Pomoc finansowa z tytułu pobytu w pieczy zastępczej.

W 2019 r. Miasto Suwałki zobowiązane było do ponoszenia kosztów utrzymania w pieczy zastępczej za 206 dzieci oraz realizowało zadania z zakresu pieczy zastępczej na rzecz innych powiatów na podstawie zawartych porozumień (25 dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie m. Suwałki).

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, przysługują świadczenia na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwoty:

- 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka,
- oraz dodatki niezależnie od typu rodziny, m.in.: wychowawczy (500 zł miesięcznie), dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (211 zł miesięcznie) i inne, o których mowa w ustawie.
- w 2019 r. wprowadzono dodatek do wysokości świadczenia wychowawczego dzieciom przebywającym w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Struktura wydatków przedstawia się następująco:

Lp.	Rodzaj pomocy	Dzieci z m. Suwałki przebywające w pieczy zastępczej		Razem =kol. 3+4	Dzieci nie mające miejsca zamieszkania na terytorium RP	Dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Suwałk
		w m. Suwałki	na terenie innych powiatów			
1	2	3	4	5	6	7
1.	Pomoc z tytułu kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	1.547.175,34	428.931,83	1.976.107,17	2.104,00	238.134,33
	liczba rodzin	128	X	128	1	x
	liczba dzieci w tym:	167	39	206	1	25
	-pełnoletnich wychowanków	25	2	27	0	12
	liczba świadczeń	1976	475	2451	2	335
2.	Jednorazowe świadczenia z tytułu dziecka przyjętego do pieczy zastępczej	15.123,06	5.400,00	20.523,06	1.800,00	2.100
	liczba dzieci	10	3	13	1	2
3.	Dodatek wychowawczy	821.424,86	0	821.424,86	1.000,00	61.264,91
	liczba rodzin	106	0	106	1	12
	liczba dzieci	152	0	152	1	15
	liczba świadczeń	1710	0	1710	2	127
4.	Dodatek do wysokości świadczenia wychowawczego	74.467,74	0	74.467,74	0	6.000,00
	liczba dzieci	26	0	26	0	2
	liczba świadczeń	150	0	150	0	12
5.	Wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	279.781,86	66.823,59	346.605,45	0	6.984,95
	liczba rodzin	10	2	12	0	1
	liczba dzieci	36	9	45	0	1
6.	Wynagrodzenia rodzin pomocowych	355,22	0	355,22	0	0
	Liczba rodzin	2	0	2	0	0
	Liczba świadczeń	2	0	2	0	0
7.	Wynagrodzenie z tytułu pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	19.858,46	0	19.858,46	0	0
	liczba rodzin	5	0	5	0	0
	liczba świadczeń	24	0	24	0	0
8.	Koszty niezbędnego remontu	51.910,30	0	51.910,30		2.431,87
	liczba rodzin	6	0	6	0	1
	liczba świadczeń	6	0	6	0	1
9.	Koszty utrzymania lokalu	78.154,01	28.071,81	106.225,82	0	3.950,85
	liczba rodzin	10	3	13	0	1
	liczba świadczeń	120	39	159	0	12
Razem	Wydatki, z tego	2.888.250,85	529.227,23	3.417.478,08	3.904,00	320.866,91
	dotacja wojewody			895.892,60	3.904,00	67.264,91
	Dochody (= w.1+2+5+6+7=8=9)					253.602,00

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 183 dzieci z m. Suwałk, z tego:

- w m. Suwałki – 145;
- na terenie innych powiatów – 38,

Z terenu innych powiatów w suwalskich rodzinach przebywało 23 dzieci i 1 dziecko nie mające miejsca zamieszkania na terytorium RP.

Na terenie miasta funkcjonuje 108 rodzin zastępczych, z tego:

- 1) rodziny spokrewnione – 78;
- 2) rodziny niezawodowe - 20;
- 3) rodziny zawodowe - 9;
- 4) rodzinny dom dziecka - 1.

2. Opłata za pobyt w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 ustawy – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

W 2019 roku wobec 206 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej opłatę ustalono w stosunku do 5 rodziców (5 dzieci).

Wpływy z tytułu odpłatności w 2019 r. wyniosły 6.513,19 zł.

W 154 przypadkach zgodnie z uchwałą nr XIX/198/2012 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków umarzania w całości lub w części, odraczania terminu płatności, rozkładania na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka przebywającego w pieczy zastępczej odstąpiono od ustalania zobowiązań, ponieważ zdecydowana większość rodziców posiada niskie dochody tj. poniżej 1.200 zł/na osobę.

W 47 przypadkach pomimo prowadzonych postępowań nie udało się ustalić sytuacji socjalno-bytowej rodziców z powodu braku danych dotyczących miejsca zamieszkania, pozostawienia dziecka w szpitalu, nieustalonego ojcostwa bądź sieroctwa.

Na potrzeby realizacji zadań pracownik socjalny przeprowadził 65 wywiadów środowiskowych w celu udzielenia stosownych świadczeń oraz 183 postępowania w trybie k.p.a. w celu ustalenia bądź odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

3. Przekazywanie do biur informacji gospodarczej danych o powstaniu zaległości.

W przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, za okres dłuższy niż 12 miesięcy przekazuje się do biur informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości. W ewidencji pięciu biur pozostaje 14 osób, w tym 1 zgłoszenia dokonano w 2019 r.

4. Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych – powiat obowiązanych do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych.

W okresie sprawozdawczym wystąpiono z 22 powództwami o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 35 dzieci. Alimenty zasądzono na rzecz 6 małoletnich przebywających w rodzinach zastępczych, w stosunku do 6 oddalono powództwo, zaś pozostałe powództwa w toku.

W przypadku niewywiązywania się rodziców z nałożonego obowiązku alimentacyjnego

skierowano 1 wniosek do Komendy Miejskiej Policji o ściganie za przestępstwa z art. 209 kk, postępowanie w toku.

5. Prowadzenie rejestru o osobach:

- 1) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej – brak kandydatów;
- 2) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej – 30 rodzin.

Rejestr zawiera szereg informacji, o których mowa w art. 46 ust.2 ustawy. Dane z rejestru oraz jego aktualizację przekazywano do właściwego sądu.

6. **Pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich** – w sytuacji gdy w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało więcej niż troje dzieci. Z pomocy skorzystały 4 rodziny – zawarto 5 umów cywilno-prawnych do sprawowania opieki i przy pracach gospodarskich. Pomoc przysługuje rodzinom, w których przebywa więcej niż troje dzieci. W 2 rodzinach pomoc sprawowano w wymiarze po 40 godzin miesięcznie, w jednej 20 godzin i w jednej 60 godzin. Łącznie zrealizowano 1350 godzin.

7. Opieka i wsparcie asystenta rodziny – zadanie własne gminy

Uzupełnieniem pracy socjalnej w odniesieniu do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze była **pomoc i wsparcie 3 asystentów rodziny** - którzy ogółem objęli opieką 45 rodzin, przy czym 1 została zobowiązana przez sąd (w tym 11 nowych) liczących 91 dzieci, z czego:

- 15 to rodziny wielodzietne,
- 11 rodzin wobec, których została ograniczona władza rodzicielska, a dzieci przebywały w pieczy zastępczej.

Do zadań asystenta, w szczególności należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym - 34;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej- 4;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;

Praca prowadzona była w oparciu o plan pracy z rodziną, których sporządzono 38, w tym:

- 7 z nowymi rodzinami,
- 31 kontynuacji planów z poprzedniego roku, w tym 5 modyfikacji z uwagi na zmianę sytuacji rodzinnej

W przypadku 7 rodzin nie został sporządzony plan pracy z rodziną z uwagi na krótki okres współpracy (asystent od XII – 5 rodzin, 2 osoby – brak kontaktu, 1 osoba – rezygnacja).

Asystenci podejmowali szereg działań w wyniku, których osiągnęli następujące efekty:

- 17 rodzin nadal korzysta z poradnictwa specjalistycznego, (12 osób – psycholog, 7 osób-prawnik),
- 5 osób podjęło leczenie psychiatryczne,
- 1 osoba ukończyła leczenie odwykowe, 4 osoby podjęły leczenie, 8 osób kontynuowało leczenie,
- 1 rodzinie przywrócono władzę rodzicielską (2 dzieci),
- 2 samotne matki zadbały o poprawę sytuacji dzieci poprzez ustalenie alimentów,
- 6 rodzin uzyskało dodatek mieszkaniowy, wszystkie rodziny pobierają świadczenia rodzinne i wychowawcze, 1 uzyskała stypendium szkolne,
- 15 rodzin korzysta z Karty Dużej Rodziny,
- 13 rodzin korzysta z Suwalskiej Karty Mieszkańca,
- 5 rodzin poprawiło warunki mieszkaniowe poprzez zmianę dotychczasowych lokali,
- 22 osoby podjęło zatrudnienie na umowę o pracę, w 3 rodzinach systematycznie podejmowane są prace dorywcze,
- 4 rodziców zmotywowano do udziału w projekcie „Odzyskać dziecko” organizowanym przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą w Suwałkach.

Asystenci na bieżąco monitorują środowiska:

- dokonali 48 okresowych ocen funkcjonowania rodzin,
- sporządzili 326 sprawozdań do sądu,
- 5 opinii na wniosek sądu.

Współpracowali z odpowiednimi podmiotami w celu poprawy funkcjonowania rodzin, poprawy relacji rodzin naturalnych z rodzinami zastępczymi, poprawy wyników nauczania, czy motywowanie rodziców do kontrolowania stanu zdrowia swoich dzieci.

Na dzień 31.12.2019 r. asystenci z 19 rodzinami zakończyli współpracę:

- z 13 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy,
- z 2 rodzinami ze względu na brak kontaktu,
- z 4 rodzinami ze względu na zmianę miejsca zamieszkania,

W dalszym ciągu prowadzona jest praca z 26 rodzinami, które są zainteresowane dalszą pomocą oraz współpracą.

Na realizację zadania wydatkowano – **154.505,86 zł** (rozdział 85504), w tym: **45.875 zł** pozyskano w ramach programu „*Asystent rodziny...*” - 2019.

8. Zapewnienie pomocy i wsparcia organizatora pieczy zastępczej

1) Rekrutacja i dobór kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. Rekrutacji i doboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dokonuje się w oparciu o procedury określone w ustawie. Ustawa w art. 42 szczegółowo określa wymagania, które musi spełniać osoba, której powierza się funkcję rodziny zastępczej. Należy jednak w tym miejscu podkreślić, że ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje każdorazowo sąd opiekuńczy powierzając skonkretyzowanym kandydatom pieczę zastępczą nad dzieckiem.

W 2019 r. Sąd powierzył pełnienie funkcji niezawodowych rodzin zastępczych - 6 rodzinom, które zobowiązane są do odbycia szkolenia.

W wyniku prowadzonej kampanii informacyjnej mającej na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego zgłosiło się 5 rodzin.

W wyniku wstępnej akceptacji do szkolenia zakwalifikowano 15 osób. Szkolenie podjęło i ukończyło 11 osób, z tego 1 osoba nie przystąpiła do dalszego procesu kwalifikacyjnego. Ponadto 3 osoby oczekują na szkolenie w 2020 r. oraz 2 osoby pełniące funkcję niezawodowej rodziny zastępczej, wobec których prowadzony jest proces kwalifikacji.

W efekcie 8 rodzin pełni funkcję rodzin zastępczych,

2) Organizacja szkoleń – kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka zobowiązani są odbyć szkolenie. Szkolenia prowadzono w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej program pt. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza” (decyzja nr MRPiPS nr DSR.I.8307.10.2018.AKU z dnia 30 lipca 2018 r.), który spełnia również warunki konieczne zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.

W 2019 r. Ośrodek zorganizował i przeprowadził 4 szkolenia:

- a) dwa kwalifikacyjne 11 kandydatom na rodziny zastępcze niezawodowe. Program obejmował 65 godzin dydaktycznych, w tym 10 godzin praktyk;
- b) „Warsztaty kompetencji wychowawczych”. Szkolenie skierowane do rodzin spokrewnionych mające na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych. Program obejmował 8 spotkań w łącznym wymiarze 24 godzin dydaktycznych. Przeszkolenie odbyło 9 osób;
- c) „Szkoła dla rodziców” szkolenie dla rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz objętych wsparciem asystenta rodziny. Program obejmował 10 spotkań /4 h, łącznie 40 godzin dydaktycznych. Celem szkolenia było wzmocnienie kompetencji wychowawczych. W szkoleniu wzięło udział 5 osób,

- 3) Opinie o spełnianiu warunków i ocena predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej** – organizator rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej potwierdza spełnianie wymogów ustawowych kandydatów, w związku z czym sporządzono 30 wywiadów i 58 opinii przez psychologa dotyczących kwalifikacji, predyspozycji i motywacji osobom kandydującym, a także pełniącym funkcję rodzin zastępczych raz na 2 lata, w tym 32 na zlecenie sądów;
- 4) Poradnictwa specjalistycznego udzielono:**
- 113 porad pedagogicznych,
 - 112 porad psychologicznych. W stałym zainteresowaniu psychologa pozostawało 7 dzieci. Spotkania miały na celu poprawę emocjonalnego i społecznego funkcjonowania, nabycia nowych umiejętności interpersonalnych, eliminowanie napięć, wspomaganie rozwoju samokontroli oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości. Formy pracy uzależnione były od indywidualnych potrzeb i możliwości wychowanków pieczy zastępczej,
 - 78 porad socjalnych pełnoletnim wychowankom;
- 5) Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich** – koordynatorzy na bieżąco monitorują sytuację zdrowotną dzieci oraz podejmowane przez rodziny czynności w zakresie leczenia i profilaktyki zdrowotnej;
- 6) Uregulowanie sytuacji prawnej dzieci** – w sytuacji pobytu dziecka w rodzinie zastępczej 18 miesięcy i w przypadku braku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej złożono 11 wniosków *(o 9 więcej)* do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o uregulowanie sytuacji prawnej 16 dzieci *(o 13 więcej)*, z tego:
- 6 dzieci pozostawiono w dotychczasowej rodzinie zastępczej,
 - wobec 10 dzieci prowadzone postępowanie w toku. Ponadto w 2019 roku złożono 2 wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej wobec 2 dzieci.
- 7) Okresowa ocena sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej** – ważnym zadaniem organizatora pieczy zastępczej jest dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej w celu:
- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
 - analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
 - modyfikowania planu pomocy dziecku,
 - monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
 - oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
 - oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - informowania sądu o potrzebie umieszczania dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.
- Częstotliwość dokonywania ocen uzależniona jest od wieku dzieci:
- do 3. roku życia – co 3 miesiące,
 - powyżej 3. roku życia - co 6 miesięcy.
- a) ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz zasadności dalszego pobytu

w pieczy zastępczej dokonywana jest na posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Zespół odbył 378 posiedzeń, w których odpowiednio brali udział rodzice zastępczy, rodzice biologiczni, asystent lub pracownik socjalny, psycholog, pedagog, koordynator pieczy zastępczej, specjaliści, przedstawiciele Ośrodków Adopcyjnych w Łomży i Białymstoku;

b) w efekcie sporządzono na piśmie:

- 351 ocen okresowej sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej wraz z oceną zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 317 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka przekazano do sądu.

8) Ocena funkcjonowania rodzin – organizator dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej niż co 3 lata. W 2019 r. sporządzono 70 ocen. Ponadto na zlecenie sądu sporządzono 90 sprawozdań dotyczących sytuacji rodziny i udzielanej jej pomocy.

9) Organizowanie grupy wsparcia wychowankom w wieku 16-17 lat instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, której celem było poszerzenie wiedzy w zakresie zasad i terminów opracowywania indywidualnych programów usamodzielnienia. W 3 spotkaniach uczestniczyło 11 dzieci. Spotkania prowadził specjalista pracy z rodziną.

10) Organizacja czasu wolnego dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej do 18. roku życia, których celem była nauka aktywnych form spędzania czasu wolnego, zacieśnienia więzi, promowanie aktywnego wypoczynku, wzmocnienie poczucia własnej wartości, umiejętności społecznych oraz radzenia z emocjami. Organizowano spotkania, zajęcia, treningi oparte na programach autorskich pracowników pn.:

- „Ferie Lubię siebie 2019”

- „Jak radzić ze złością”

- „Spędźmy wspólnie czas” - opieka nad dziećmi rodziców uczestniczących w warsztatach podnoszących kompetencje wychowawcze,

- „Nie tylko komputer i komórka”

- „Bez złości jest więcej radości”

- „Edukacja seksualna” – we współpracy ze służbą zdrowia.

W spotkaniach udział wzięło 72 małoletnich dzieci.

11) Opieka i wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Jest on swego rodzaju pracownikiem pierwszego kontaktu dla każdej rodziny zastępczej. Bardzo trudno jest zatem zdefiniować zamknięty katalog zadań i obowiązków. Do jego zadań należy udzielanie pomocy rodzinom zastępczym oraz wspieranie ich w opiece i wychowywaniu dzieci. Wśród zadań koordynatora wyróżnia się:

a) przygotowanie – we współpracy z rodziną zastępczą i asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym – planu pomocy dziecku. Realizacja planów polegała głównie na:

- pomocy rodzicom zastępczym oraz ich wychowankom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych poprzez zapewnianie poradnictwa i umożliwianie dostępu do pomocy specjalistycznej (psychologa, doradcy zawodowego, terapeuty),
 - motywowaniu rodzin do korzystania z grup wsparcia i szkoleń podnoszących kwalifikacje,
 - monitorowaniu stanu zdrowia dzieci,
 - pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
 - monitorowaniu wyników w nauce - szeroka współpraca z środowiskiem szkoły – konsultacji z pedagogami, psychologami oraz wychowawcami;
- b) działania zmierzające do integracji rodzinnych środowisk zastępczych;
- c) zapewnianie dostępu do pomocy specjalistycznej;
- d) współpraca z ośrodkami adopcyjnymi oraz wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej;
- e) opiniowanie możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej, uregulowania sytuacji prawnej dziecka, osoby zastępującej prowadzącego rodzinny dom dziecka, rodziny zastępczej przy dokonywaniu oceny rodziny, potrzeby umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej i niezawodowej, rodzinnym domu dziecka rodzeństwa większej liczby dzieci niż określono w ustawie, umów na zawodową rodzinę zastępczą.

Działania ich zorientowane są na pomoc, opiekę, animację i wychowanie.

Rodziny objęte wsparciem w 2019 r. :

l.p.	Działania	Dane liczbowe
1.	Liczba zatrudnionych koordynatorów	7
2.	Liczba rodzin objętych opieką koordynatorów	112
3.	Liczba rodzin objętych wsparciem psychologa, pedagoga i pracownika socjalnego/pełnoletnich wychowanków	17/4
4.	Liczba dzieci w rodzinach objętych opieką i wsparciem	193
5.	Liczba realizowanych/opracowanych planów pracy z dzieckiem w 2018 r.	153/26
6.	Liczba realizowanych/opracowanych indywidualnych planów usamodzielnienia	33/12
7.	Liczba dzieci, które wróciły pod opiekę rodziny biologicznej	10
8.	Liczba zgłoszeń do ośrodków adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną	2
9.	Liczba dzieci adoptowanych	1
10.	Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę z uwagi na: uzyskanie pełnoletności, zmianę środka opiekuńczego, powrót dziecka do rodziny naturalnej, zmianę miejsca zamieszkania	21

Efektem prowadzonych działań było, m.in.:

- poprawa relacji rodzin zastępczych z naturalnym środowiskiem dziecka i powrót do rodziny,
- poprawa wyników nauczania wychowanków,
- łagodzenie konfliktów,
- podnoszenie kwalifikacji rodzin,
- troska rodziców o stan zdrowia swoich wychowanków.

Na realizację zadania wydatkowano – **415.367,30 zł** (rozdział 85508), w tym: 113.600 zł pozyskano w ramach programu „**Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej**” - 2019.

12) Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny – prowadzono współpracę z podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uznawana jest za niezbędną.

W ramach wypełniania obowiązków pracownicy współpracowali z przedszkolami i szkołami, sądem rodzinnym, kuratorami zespołu kuratorskiej służby sądowej, policją, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami opiekuńczo-wychowawczymi oraz jednostkami służby zdrowia w celu koordynowania właściwego wsparcia kierowanego do rodzin. Dużym wyzwaniem jest wachlarz problemów, z jakimi borykają się rodziny, które wynikają z różnorodnych przyczyn umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. W tym stanie działalność wspomagająca może przybierać różnorodny charakter pomocy wykorzystując dostępne instrumenty środowiska lokalnego.

13) Podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych asystentów i koordynatorów - praca asystentów i koordynatorów łączy w jednym miejscu wiele działań, wymaga dużej wiedzy dotyczącej pracy z osobami dorosłymi i dziećmi, znajomości lokalnych zasobów społecznych, umiejętności godzenia różnych przekonań, by w efekcie wypełniać właściwie funkcje w rodzinie. W okresie sprawozdawczym:

- koordynatorzy odbyli 26 szkoleń oraz w ramach samokształcenia 120 osobo/szkoleń e-learningowych.
- asystenci rodzin uczestniczyli w 13 szkoleniach oraz w ramach samokształcenia odbyli 23 osobo/szkolenia e-learningowych.
- uczestniczyli w superwizji grupowej.

9. Usamodzielnianie wychowanków.

Procesowi usamodzielnienia podlega każdy osiągający pełnoletność wychowanek objęty instytucjonalną lub rodzinną formą opieki zastępczej, a także opuszczający placówki resocjalizacyjne. Przebiega on w różny sposób, tak jak różni są wychowankowie i ich sytuacje życiowe.

W 2019 r. na realizację zadań wydatkowano z budżetu samorządowego kwotę **282.935,43 zł** (spadek o 33.405,45 zł), z tego:

- 63.806,16 zł (rozdział 85510 – usamodzielnienie wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze),
- 162.728,92 zł (rozdział 85508 – usamodzielnianie wychowanków opuszczających rodziny zastępcze),
- 56.400,35 zł (rozdział 85220 – jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej)

udzielając następującej pomocy:

- 1) pomoc jednorazową na usamodzielnienie uzyskało 11 wychowanków (o 1 mniej) na kwotę 53.515 zł;
- 2) pomocy rzeczowej na zagospodarowanie nie udzielano;
- 3) pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki udzielono 34 wychowankom – 293

świadczenia na kwotę 150.942,08 zł;

- 4) pomoc na zagospodarowanie otrzymało 14 osób (*o 2 więcej*) – 22.078 zł;
- 5) w mieszkaniach chronionych 5 wychowankom zapewniano odpowiednie warunki lokalowe – koszt pomocy mieszkaniowej wyniósł 56.400,35 zł (w tym doposażenie mieszkań – 28.441,86).

W 2019 r. procesowi usamodzielnienia podlegało 53 wychowanków, zaś 15 zakończyło realizację programów, a 10 odstąpiło od realizacji programu.

Od 1 stycznia 2020 r. procesowi usamodzielnienia podlega 28 wychowanków, w tym 23 kontynuuje naukę.

W dotychczasowych rodzinach zastępczych pozostało 22 pełnoletnich wychowanków (*o 5 więcej do analogicznego okresu*).

10. W ramach RPO WP na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej VII Poprawa spójności społecznej, Działania 7.2 Rozwój usług społecznych, Poddziałania 7.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowano projekt pn. „Rodzina zastępcza”, na który pozyskano środki z EFS w wysokości 348.049 zł

Celem projektu była poprawa jakości i dostępności usług społecznych świadczonych na rzecz pieczy zastępczej w zakresie wzmocnienia kompetencji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Wsparciem objęto 30 rodzin i 40 wychowanków pieczy zastępczej w wieku 12-25 lat. W ramach projektu zrealizowano 4 zadania:

- 1) **Zaopiekuj się mną** - wspieranie funkcji wychowawczych osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą – 30 rodziców pełniących pieczę zastępczą:
 - a) **specjalistyczne poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne** – 176 godzin, skorzystało 30 osób;
 - b) **Szkoła dla rodziców**: 60 godzinny kurs - trening umiejętności wychowawczych dla osób sprawujących funkcję rodziny zastępczej, ukierunkowany na rozwój umiejętności i skutecznej pomocy oraz wsparcie dzieci adaptujących się i wychowujących rodzinnej pieczy zastępczej. Uczestnikami kursu było 30 rodziców wychowujących dzieci do 18 lat;
 - c) **Superwizja grupowa** – 80 godzin prowadzona w 2 grupach 15 osobowych.
- 2) **W kierunku samodzielności** - wzmocnienie kompetencji wychowanków pieczy zastępczej w wieku 12-17 lat- 30 osób (2 grupy po 15 osób w wieku 12-14 lat i 15-17 lat):
 - a) **Szkoła po szkole** - podnoszenie kompetencji kluczowych w formie korepetycji z języka polskiego, niemieckiego i angielskiego, matematyki, fizyki, biologii, chemii i przyrody. Łącznie zrealizowano 499 godzin z zaplanowanych 1350 godzin;
 - b) **"Gra w życie"** - budowanie własnego planu rozwoju wychowanków pieczy zastępczej (indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym- 140 godz. oraz warsztaty grupowe - 42 godziny);
 - c) **Warsztaty socjoterapeutyczne** w formie 2 wyjazdowych obozów - 30 dzieci.
- 3) **Start w dorosłość** - wsparcie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej- 10 osób:

- a) **Indywidualny program usamodzielniania i rozwoju** (indywidualne zajęcia z psychologiem i doradcą zawodowym, grupowe sesje coachingowe);
- b) **Pakiet – ZAWÓD** - kursy zawodowe/stypendia szkoleniowe – pracownik obsługi biurowej – 4 osoby, spawanie metodą TIG – 3 osoby oraz opiekun dziecięcy pow. 3 lat z modulem I pomocy przedmedycznej oraz kurs języka angielskiego – 3 osoby - zakończone egzaminem);
- c) **Grupa wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej;**
- d) **Staże zawodowe/stypendia stażowe** – 8 osób – odbywane w instytucjach zewnętrznych przez okres 4 m-cy na terenie miasta.

4) Wszystkie dzieci nasze są - promocja rodzicielstwa zastępczego - zorganizowano Rodzinny festyn integracyjny dla 70 osób.

Na realizację zadań przewidzianych w projekcie w 2019 r. wydatkowano z EFS kwotę **229.439,78 zł**

18. Instytucjonalna piecza zastępcza.

Do umieszczania dzieci w placówkach opieki całkowitej przyczyniają się przede wszystkim społeczne czynniki wykluczające rodzinę, takie jak alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo, nieporadność życiowa, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, której wynikiem są najczęściej trudności sprawiane przez dziecko, co z kolei jest bezpośrednią przyczyną skierowania do placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Od 2005 r. powiaty ponoszą koszty utrzymania placówek na swoim terenie oraz pokrywają koszty pobytu za dzieci umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

W 2019 r. umieszczono 11 małoletnich (*o 1 mniej*) w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Suwałkach.

W okresie sprawozdawczym placówkę opuściło 7 wychowanków, którzy uzyskali pełnoletność i rozpoczęli proces usamodzielnienia.

Na 31 grudnia 2019 r. w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Suwałkach przebywało 29 dzieci, w tym 2 dzieci z innych powiatów.

Na podstawie zawartych porozumień z powiatami (Wołomin, Gołdap, Szczytno) ponoszono koszty pobytu za 10 dzieci (*o 4 więcej*), których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówkach było Miasto Suwałki.

Poniesiono wydatki w wysokości **377.809,19 zł** (*wzrost o 156.396,68 zł - rozdział 85510 § 4300*).

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. na terenie innych powiatów przebywało 10 dzieci.

Ogółem na realizację zadań własnych powiatu/gminy z zakresu pieczy zastępczej wydatkowano kwotę **4.993.843,79 zł** (*wzrost o 552.141,83 zł*), z tego na:

- 1) pomoc pieniężna z tytułu kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków pozostających w dotychczasowych rodzinach – 2.240.768,56 zł;
- 2) dodatek wychowawczy – 892.615,93 zł, w tym 8.926,16 zł koszty obsługi zadania 1%;
- 3) dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego- 81.280,55 zł w tym 812,81 zł koszty obsługi zadania 1%;
- 4) wynagrodzenia rodzin zastępczych i rodziny pomocowej – 353.945,62 zł;

- 5) koszty utrzymania lokalu i niezbędnego remontu – 164.518,84 zł;
- 6) pomoc przy sprawowaniu opieki i czynnościach gospodarskich – 19.858,46 zł;
- 7) pokrywanie kosztów pobytu w instytucjonalnej pieczy zastępczej – 377.809,19 zł;
- 8) pomoc z tytułu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej – 162.728,92 zł;
- 9) szkolenie rodzin zastępczych – 7.952 zł (7952,00 - rozdział 85508);
- 10) pomoc z tytułu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej i placówek resocjalizacyjnych – 63.806,16 zł;
- 11) wynagrodzenie inspektora nadzoru budowlanego – 2.100 zł;
- 12) utrzymanie mieszkań chronionych - 56.400,35 zł;
- 13) opieka koordynatora rodzin zastępczych i szkolenia – 415.367,30 zł;
- 14) opieka asystenta rodziny – 154.505,86 zł;
- 15) koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego – 186,05 zł.

V. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE I ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE – ZADANIA ZLECONE GMINIE

Polityka prorodzinna znajduje odzwierciedlenie w zadaniach realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie począwszy od maja 2004 r. kiedy to powierzono wypłatę świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Od 2014 r. w miejsce świadczeń pielęgnacyjnych, do których opiekunowie utracili prawo z dniem 1 lipca 2013 r. wprowadzono zasiłek dla opiekuna.

Od 1 stycznia 2016 roku weszła w życie tzw. zasada „złotówka za złotówkę”, która spowodowała, że rodziny, których dochody przekroczyły próg dochodowy nabywają prawo do zasiłków rodzinnych z dodatkami, jeżeli kwota przysługującego świadczenia po zastosowaniu zasady „złotówka za złotówkę” nie będzie niższa niż 20 zł.

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. dokonywano wypłaty świadczeń wychowawczych tzw. Program 500+ w oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

1. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze realizowano poprzez wypłatę:

- 1) zasiłków rodzinnych – **5 123 dzieci** (spadek o 554 dzieci) – wypłacono 47.885 świadczeń na kwotę – 5.344.712,61 zł (spadek o 553.899,63 zł);
- 2) dodatków do zasiłków rodzinnych – wypłacono na łączną kwotę 2.340.669,85 zł (spadek o 250,854,91 zł), w tym z tytułu:
 - a) urodzenia dziecka – 281 (spadek o 131) świadczeń – 210.760,23 zł,
 - b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 133 dzieci (spadek o 36) – 957 świadczeń – 357.315,12 zł,
 - c) samotnego wychowywania dziecka – 250 dzieci (spadek o 27 dzieci) – 2.340 świadczeń – 442.321,39 zł,
 - d) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 314 dzieci (spadek o 13) – 3.141 świadczeń – 319.877,98 zł,
 - e) rozpoczęcia roku szkolnego – 2.726 dzieci (spadek o 207) – 253.822,63 zł,

- f) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 800 dzieci (*spadek o 30*) – 8.081 świadczeń – 739.088,34 zł,
 - g) podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 28 uczniów - 176 świadczeń – 17.484,16 zł;
 - 3) zasiłków pielęgnacyjnych – 2014 osób (*wzrost o 48*) – 21.557 świadczeń – 4.088.057 zł;
 - 4) świadczeń pielęgnacyjnych - 280 osób (*wzrost o 19*) – 2.986 świadczeń – 4.715.177 zł;
 - 5) specjalny zasiłek opiekuńczy – 105 osób (*spadek o 19*) – 1.013 świadczeń – 625.780 zł;
 - 6) zasiłek dla opiekuna – 49 osób (*spadek o 20*) – na kwotę 325.802 zł;
 - 7) jednorazowych zapomóg w tytułu urodzenia dziecka – 577 świadczeń (*spadek o 92*) – 577.000 zł;
 - 8) świadczeń rodzicielskich – 312 osób (*spadek o 61*) – 2.030 świadczeń - 1.833.816,54 zł.
2. W okresie sprawozdawczym objęto **ubezpieczeniem emerytalno-rentowym - 321** osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na kwotę 999.118 zł (*rozdział 85502*).
- Ogółem na świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w 2019 r. wydatkowano kwotę **21.758.408,45 zł** (*rozdział 85502 zł*) (*spadek o 2.498.775,03 zł*), z czego:
- świadczenia rodzinne i opiekuńcze (w tym 67.706,59 zł ze zwrotów br.) - 18.017.198,46 zł,
 - świadczenia rodzicielskie (w tym 1.763,40 ze zwrotów br.) - 1.833.816,54 zł,
 - ubezpieczenia emerytalne i rentowe - 999.117,39 zł,
 - koszty obsługi zadań - 908.276,06 zł.
3. **Świadczenia wychowawcze** – Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego z 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci realizowano świadczenia „Rodzina 500 plus”. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka do 18 r. życia, w tym z opieką nad nim i zaspokajaniem jego potrzeb. Od 1 lipca 2019 r. świadczeniami objęto również pierwsze dziecko znosząc kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń.
- W 2019 r. Ośrodek przyjął 8.916 wniosków (*wzrost o 2.963*). Świadczeniami objęto **8.192 rodziny na 12.952 dzieci** (*wzrost o 4.740*). Zrealizowano 117.476 świadczeń na kwotę **58.437.598,86 zł**, (*wzrost o 15.475.370,98 zł*) w tym 26.420,52 zł ze zwrotów br. (*rozdział 85501*). Na bieżącą obsługę zadania wydatkowano 775.447,33 zł (*1,5% do 30 czerwca i 1,2% od 1 lipca*).

VI. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY – ZADANIA ZLECONE GMINIE

Ośrodek od września 2005 r. do września 2008 r. był realizatorem zaliczki alimentacyjnej zgodnie z ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Natomiast od października 2008 r. zaliczkę zastąpiono funduszem alimentacyjnym w oparciu o ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na realizację zadania w 2019 r. wydatkowano kwotę **3.611.115,57 zł** (*spadek 239.680,41 zł*) (*rozdział 85502*), z tego:

- świadczenia społeczne – 3.283.886,65 zł, w tym zwroty z br. 2.508,94 zł,

- obsługa zadania - 327.228,92 zł, w tym 225.743,01 zł z dochodu miasta wypracowanego w wyniku postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

1. Fundusz alimentacyjny – 800 uprawnionych (*spadek o 69*) – 8179 świadczeń na kwotę 3.283.886,65 zł (*spadek 172.216,40 zł*).

2. Postępowanie wobec dłużników:

- 1) przeprowadzono 157 wywiadów alimentacyjnych podczas, których odebrano oświadczenia majątkowe;
- 2) w 57 przypadkach skierowano wnioski do Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach o aktywizację bezrobotnych dłużników, z tego:
 - a) 44 dłużników jest w zainteresowaniu urzędu pracy,
 - b) 9 dłużników zostało skreślonych z ewidencji bezrobotnych,
 - c) 4 dłużników znalazło zatrudnienie;
- 3) skierowano 22 wnioski o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 kk, z tego:
 - a) w 6 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania,
 - b) 13 postępowań w toku,
 - c) w 1 przypadku umorzono dochodzenie/śledztwo,
 - d) w 2 przypadkach wydano akty oskarżenia;
- 4) w 6 przypadkach zatrzymano prawo jazdy;
- 5) 28 dłużników uznano za osoby uchylające się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 6) w procesie windykacji złożono 519 wniosków do komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne alimentów o przyłączenie tut. Ośrodka do postępowania egzekucyjnego;
- 7) w wyniku prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych odzyskano kwotę 1.126.278,97 zł (*spadek o 237.813,58 zł*), z tego:
 - 900.535,96 zł (*spadek o 171.546,75 zł*) – stanowił dochód budżetu państwa,
 - 225.743,01 zł (*spadek o 66.266,83 zł*) – stanowił dochód miasta.

3. Przekazywanie do biur informacji gospodarczej danych o powstaniu zaległości.

Organ właściwy wierzyciela przekazuje do biur informacji gospodarczych informacje gospodarczą o zobowiązaniu z tytułu zaliczek alimentacyjnych oraz funduszu alimentacyjnego, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W ewidencji pięciu biur pozostaje 1106 dłużników alimentacyjnych (z poprzednich lat). W 2019 r. dokonano 56 nowych zgłoszeń.

VII. DECYZJE ADMINISTRACYJNE

Przyznanie lub odmowa świadczeń realizowanych przez Ośrodek następują w formie decyzji administracyjnej w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy (rodzinny), w przypadku świadczeń rodzinnych, dodatku mieszkaniowego, funduszu alimentacyjnego i dodatku energetycznego, pieczy zastępczej na podstawie stosownego wniosku. Postępowania prowadzone są w trybie k.p.a.

Świadczenia z zakresu programów rządowych "Dobry start" i 500+ w przypadku pozytywnego

rozstrzygnięcia oparte zostały na informacji. W sytuacji nie spełniania przesłanek do udzielenia wnioskowanej pomocy, bądź powstania nienależnie pobranych świadczeń wydaje się stosowne decyzje administracyjne.

Poniższe zestawienie stanowi porównawcze odzwierciedlenie prowadzonych postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych lub informacji o przyznaniu świadczeń w okresie ostatnich 5 lat.

Wyszczególnienie	Liczba wydanych decyzji ogółem					w tym: decyzje odmowne									
						z powodu ograniczonych środków					z powodu braku przesłanek do przyznania pomocy				
Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Zadania zlecone - gmina															
pomoc społeczna (śds, sp. usl. op.)	716	121	157	171	145	0	0	0	0	0	9	0	1	0	4
świadczenia rodzinne i zdo	5.918	5.678	5.664	7.421	5379	0	0	0	0	0	219	292	380	416	351
fundusz alimentacyjny	X	981	898	860	757	X	0	0	0	0	X	39	36	36	25
świadczenia wychowawcze - decyzje	X	5.862	6.231	6304	1002	X	0	0	0	0	X	228	208	202	66
Informacje o przyznaniu św.	X	X	X	X	8171	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Świadczenie z ustawy „Za życiem”	X	X	10	10	6	X	X	0	0	0	X	X	0	0	0
Świadczenia rodzicielskie	X	X	221	222	207	X	X	0	0	0	X	X	1	0	0
„Dobry start” decyzje	X	X	X	77	49	X	X	X	0	0	X	X	X	23	4
Informacje o przyznaniu „DS.”	X	X	X	5787	5912	X	X	X	0	0	X	X	X	0	0
potwierdzenia prawa do ub. zdr.	1621	124	110	147	110	0	0	0	0	0	8	7	9	23	17
dodatek energetyczny	X	1.400	1.309	1237	1102	X	0	0	0	0	X	0	2	0	0
Zadania własne - gmina															
pomoc społeczna	10.173	8.420	8.244	8052	6338	0	0	0	0	0	661	644	446	373	262
dodatki mieszkaniowe	X	2.215	2.601	2323	2098	X	0	0	0	0	X	191	144	142	143
Zadania własne - powiat															
piecza zastępcza	563	449	466	693	481	0	0	0	0	0	1	1	11	6	5
Zadania zlecone - powiat															
dodatek wychowawczy	X	173	180	199	195	X	0	0	0	0	X	0	0	0	0
dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego	X	X	X	X	28	X	X	X	X	0	X	X	X	X	0
Ogółem decyzji	18.991	25.423	26.091	27.716	17.897	0	0	0	0	0	881	1401	1238	1221	877

W okresie sprawozdawczym wydano 17.897 decyzji administracyjnych (spadek o 9819) oraz 14.083 informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego i świadczenia dobry start.

VIII. POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – ZADANIE ZLECONE POWIATU

Rozporządzenie Nr 18/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 04 czerwca 2002 r. w sprawie ustalenia obszaru działania powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności określiło zasięg działania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach, który obejmuje Miasto Suwałki oraz powiaty augustowski, sejneński i suwalski.

Zespół funkcjonujący przy Ośrodku powołał Prezydent Miasta Suwałk zarządzeniem Nr 21/02 z dnia 18 września 2002 r., który jest jednostką o uprawnieniach organu orzekającego I instancji, do celów poza rentowych.

Działa on na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz od 1 lipca 2014 r. ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Zadania Zespołu obejmują:

- orzekanie o niepełnosprawności osób do 16. roku życia,
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób po 16. roku życia,
- wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym,
- wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

1. Liczba wydanych orzeczeń

W okresie sprawozdawczym wydano 4.398 orzeczeń *(w stosunku do roku poprzedniego wzrost o 430)*, z tego:

- dla dzieci do 16. roku życia – 475 *(wzrost o 66)*,
- dla osób po 16. roku życia – 3.857 *(wzrost o 364)*.

Dane porównawcze za okres trzech lat według powiatów przedstawia poniższe zestawienie:

Miasto/ Powiat	Ilość wydanych orzeczeń, w latach		
	2017	2018	2019
Miasto Suwałki	2.080	2091	2147
augustowski	922	846	1003
sejneński	295	345	348
suwalski	682	686	900
Ogółem	3.979	3968	4398

2. Legitymacje osoby niepełnosprawnej

Łącznie wydano 1208 legitymacji *(spadek o 48 niż w roku poprzednim)*, z tego:

- 123 osobom do 16. roku życia,
- 1083 osobom powyżej 16. roku życia.

Z dniem 1 sierpnia 2017 r. nastąpiły zmiany przepisów prawa, które dotyczyły wprowadzenia okresu ważności legitymacji – nie dłużej niż 5 lat w przypadku legitymacji dokumentujących niepełnosprawność i nie dłużej niż 10 lat w przypadku legitymacji dokumentujących stopień niepełnosprawności wystawionych osobom, które nie ukończyły 60. roku życia.

Od 1 września 2017 r. wprowadzono nowy wzór legitymacji osoby niepełnosprawnej. Wydatki związane z wystawianiem legitymacji, produkcją blankietów, ich personalizacją i dystrybucją pokrywane są z budżetu państwa. Dla osób z niepełnosprawnością nowe legitymacje są bezpłatne. Koszt wydania duplikatu określono na kwotę 15 zł.

3. Karty parkingowe

Od 1 lipca 2014 r. organem wydającym kartę parkingową jest przewodniczący powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności właściwy ze względu na miejsce stałego pobytu osoby niepełnosprawnej.

W okresie sprawozdawczym wydano - 790 kart parkingowych osobom niepełnosprawnym *(wzrost o 127)*.

Za wydanie karty parkingowej pobiera się opłatę w wysokości 21 zł na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 24 czerwca 2014 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 843

ze zm.) w sprawie wysokości opłaty za wydanie karty parkingowej oraz warunków dystrybucji blankietów kart parkingowych.

4. Finansowanie Zespołu

Zadanie zlecone powiatu. Wydatki związane z działalnością Zespołu w 2019 r. wyniosły **839.000,84 zł** (wzrost o 53.828,57 zł - rozdział 85321), w całości zostały sfinansowane z budżetu państwa.

IX. REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA – ZADANIE POWIATU REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW PFRON

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z wyliczonym algorytmem dla Miasta Suwałki przyznano ze środków PFRON 1.704.124zł (wzrost o 91.984 zł), wydatkowano natomiast **kwotę 1.678.509 zł**.

Z budżetu samorządowego wydatkowano kwotę **381.272,70 zł** (wzrost o 12.298,31 zł), z tego:

- 285.763,50 zł – na przewóz osób niepełnosprawnych,
- 95.509,20zł – na dofinansowanie kosztów funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej w Suwałkach i w Filipowie.

Realizacja zadań w 2019 r. przedstawiała się następująco:

1. Rehabilitacja zawodowa – w okresie sprawozdawczym dofinansowano:

- 1) rozpoczęcie działalności gospodarczej - 1 osobie (agent i broker), na co wydatkowano **24.000 zł**.
- 2) doposażenie 2 stanowisk pracy (pracownik biurowy w pośrednictwie obrotu nieruchomościami i pomoc kuchenna) - **65.400 zł**

Zadanie w zakresie merytorycznej obsługi realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach Porozumienia z 2 kwietnia 2008 r. pomiędzy Powiatem Suwalskim, a Miastem Suwałki. Obsługę finansową zapewniał Ośrodek.

2. Rehabilitacja społeczna

- 1) dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych – udzielono 183 osobom (*spadek o 15*), w tym 103 osobom dorosłym, 21 dzieciom, 59 opiekunom - na łączną kwotę **226.827 zł**. Dofinansowania odmówiono 108 osobom z powodu ograniczonych środków (16 uczestnikom ŚDS i WTZ, 7 osobom z lekkim stopniem niepełnosprawności, 33 osobom z umiarkowanym, 31 osobom ze znacznym i ich opiekunom oraz 21 osobom korzystającym z dofinansowania w 2018 r.), 9 osób zrezygnowało z dofinansowania;
- 2) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – przyznano 36 osobom na łączną kwotę **212.600 zł**, z czego:
 - a) 17 osobom z dysfunkcją narządu ruchu (1 dźwig, 1 schodołaz, montaż podjazdu, przystosowanie łazienek, poszerzanie drzwi, podłogi antypoślizgowe, montaż uchwytów, siedziska prysznicowe, itp.) – 180.200 zł,
 - b) 13 osobom/dzieciom - do likwidacji barier w komunikowaniu się – 19.791 zł (sprzęt komputerowy/tablety z oprogramowaniem do nauki mówienia i rozwijania mowy),
 - c) 6 osobom – do likwidacji barier technicznych (chwytnik dla osoby z dysfunkcją kończyn

górnych, videofony, zamek do drzwi sterowany aplikacją komórki) – 12.609 zł.

Negatywnie rozpatrzono 40 wniosków.

- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – przyznano 477 osobom na kwotę **459.356,40 zł**, z tego:
 - a) 446 osób do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych – 399.974,40 zł,
 - b) dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego przyznano 31 osobom na kwotę 41.278 zł i 2 stowarzyszeniom na kwotę 18.104 zł;
- 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – przyznano 9 stowarzyszeniom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych kwotę **56.965,60 zł**, na organizację 12 imprez. W ramach tego zadania z różnych form aktywnego spędzania czasu skorzystało 943 osób niepełnosprawnych, w tym 425 dzieci;
- 5) finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Suwałkach - warsztat prowadzony przez Oddział Okręgowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suwałkach, obejmuje opieką rehabilitacyjną 35 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym jedną osobę z powiatu suwalskiego. Zajęcia rehabilitacyjne odbywają się w 7 pracowniach tematycznych (tkacko - krawiecka, technik różnych, gospodarstwa domowego, muzyczno - teatralna, ekologiczno - przyrodnicza, wikliniarsko - ceramiczna). Na działalność WTZ w Suwałkach wydatkowano **703.735,20 zł** (wzrost o 58.331,70 zł), z tego:
 - 633.360 zł - środki PFRON,
 - 70.375,20 zł – środki samorządowe.

Ponadto dofinansowywano z budżetu samorządowego uczestnictwo 14 mieszkańców Suwałk w WTZ w Filipowie - 25.134 zł.

Na mieszkańców Suwałk uczestniczących w tych placówkach wydatkowano łącznie kwotę 728.869,20 zł.

Koszty obsługi zadań – 2,5 % wykorzystanych środków - stanowiły łącznie kwotę – 41.962,73 zł* (rozdział 85219).

*kwota wykazana w obsłudze merytorycznej MOPR.

3. Przewóz osób niepełnosprawnych – jako zadanie własne Miasta Suwałki

Miasto Suwałki zapewnia usługi transportowe na rzecz osób niepełnosprawnych, w szczególności z dysfunkcją narządu ruchu, które nie mają możliwości poruszania się publicznymi środkami transportu. Transport dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych realizuje usługi z miejsca zamieszkania do miejsca docelowego na terenie miasta.

Usługi dotyczyły głównie spraw związanych z realizacją obowiązku szkolnego w ok. 90% (29 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej). Przejazdy związane z leczeniem i rehabilitacją oraz uczestnictwem osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym, stanowiły 10 % ogółu pasażerów.

Zadanie realizowane jest przez PGK w Suwałkach Sp. z o. o. Zgłoszenia na przejazd przyjmowane i realizowane są od poniedziałku do piątku w godz. od 7:00 do 15:00.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do realizacji 8.514 zgłoszeń (o 323 mniej), w ramach których przewieziono 12.856 osób i przejechano 3 samochodami 49.698 km.

Na realizację zadania przewozu osób niepełnosprawnych w 2019 r. wydatkowało środki w wysokości – 285.763,50 zł (realizacja ze środków budżetu Miasta Suwałki).

Część przejazdów realizowano odpłatnie, z tego tytułu opłaty wyniosły 4.010,50 zł. Do bezpłatnych przejazdów uprawnione są dzieci i opiekunowie osób niepełnosprawnych.

X. INNE DZIAŁANIA

1. Składki na ubezpieczenie zdrowotne – w 2019 r. dokonywano zgłoszeń i opłacania składek za osoby nie posiadające uprawnień do ubezpieczenia z innego tytułu, a pobierające następujące świadczenia:

- 1) zasiłki stałe – 417 osoby – 205.407,38 zł (*rozdział 85213*);
- 2) świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy - 235 osób – 262.320,84 zł (*rozdział 85513*);
- 3) zasiłek dla opiekuna – 30 osób – 16.349,40 zł (*rozdział 85513*);
- 4) realizujące indywidualne programy zatrudnienia socjalnego w ramach Centrum Integracji Społecznej – 31 osób – 10.390,95 zł (*rozdział 85213*).

Łącznie wydatkowano kwotę **494.468,57 zł**.

2. Karta Polaka – stosownie do zmian ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka z dniem 1 stycznia 2017 r. powierzono tut. Ośrodkowi wypłatę świadczenia pieniężnego dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terenie m. Suwałki. W 2019 r. na podstawie decyzji Wojewody Podlaskiego dokonano wypłaty 9 rodzinom - 82 świadczenia – w łącznej wysokości **72.765 zł** (*rozdział 85395*) - na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania.

3. Realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyjętego uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M.P. 2016 r., poz. 1250) na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, działania polegały na:

- 1) **Ustalanie uprawnień i wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł** - od 1 stycznia 2017 r. Ośrodek jest realizatorem wypłaty jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie skierowane do rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2019 r. wypłacono 6 świadczeń na kwotę 24.000 zł (*rozdział 85502*). Na obsługę zadania (3%) przeznaczono kwotę 742,26 zł (*rozdział 85502*);
- 2) **Prowadzenie mieszkania chronionego - wspieranego** – zadanie określone art. 53 ustawy o pomocy społecznej. W zakresie rozwoju sieci mieszkań chronionych, zgodnie z działaniem 4.7. Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” pozyskano środki na remont i wyposażenie jednego z dotychczasowych mieszkań chronionych, które

zostało przekształcone w mieszkanie wspierane liczące 3 miejsca, przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W 2019 r. z usług mieszkania skorzystała 1 osoba. Koszt 6.765,91 zł (*rozdział 85220*)

- 3) **Koordinacja, poradnictwo i informacja realizowana w ramach wsparcia asystenta rodziny** - od 1 stycznia 2017 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz.U. poz.1860) o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się zakres zadań asystenta rodziny, który pełni funkcję koordynacyjno-informacyjną w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin. Jest to działanie wspierające o charakterze profilaktycznym lub w zakresie interwencji kryzysowej.

Jego rola polega na:

- opracowaniu wspólnie z osobami uprawnionymi katalogu możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- występowaniu, na podstawie pisemnego upoważnienia i na żądanie osób uprawnionych, w ich imieniu, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia.

W 2019 r. koordynacją i wsparciem asystenci obejmowali 13 rodzin:

- opracowano 5 katalogów wsparcia i objęto koordynacją 5 kobiet w ciąży,
- kontynuowano koordynację na podstawie katalogów opracowanych w latach wcześniejszych w 8 rodzinach wychowujących 6 dzieci niepełnosprawnych i 3 z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Były to rodziny dysfunkcyjne z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego z jednocześnie występującym ubóstwem, bezrobociem, alkoholizmem, niepełnosprawnością, przemocą, potrzebą ochrony macierzyństwa, długotrwałą chorobą. Powyższe problemy przyczyniały się m.in. do zaburzeń prawidłowego funkcjonowania.

4. Realizacja zadania publicznego w ramach **programu Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej „Od zależności ku samodzielności”** – edycja 2019. Pozyskano środki na projekt **„Wychodzenie z cienia – poprawa osób z zaburzeniami psychicznymi”**. Celem projektu była poprawa dostępności i efektywności wsparcia osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi poprzez prowadzenie Weekendowego Klubu Aktywności, warsztatów komunikacji społecznej, treningów zastępowania agresji dla opiekunów, poradnictwa specjalistycznego, spotkań integracyjnych, itp. Wsparciem objęto 28 osób niepełnosprawnych i 10 opiekunów w okresie od maja do października 2019 r. Koszt zadania **56.297,08 zł** (*rozdział 85295 w tym 45.037,66 zł dotacja budżetu państwa -80% i 11.259,42 zł środki samorządowe -20%*).

5. W ramach **Funduszu Solidarnościowego** pozyskiwano środki i realizowano następujące programy:

- 1) **Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”** – edycja 2019 *współfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego*. Celem Programu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w wieku do 75 roku życia

osiągających dochody poniżej 350% kryterium dochodowego (2.453 zł w przypadku osoby samotnej i 1.848 zł w przypadku osoby w rodzinie). Programem objęto 21 osób – 4580 świadczeń. Koszt programu **128.240 zł**, w tym:

- fundusz solidarnościowy 64.120 zł,
- budżet samorządowy 64.120 zł (*koszt ujęty w rozdz. 85228*);

2) **Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”** - edycja 2019 *współfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego*. Program adresowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. W ramach programu zrealizowano usługi w miejscu zamieszkania dla 7 osób - 508 świadczeń. Z pomocy wytchnieniowej skorzystało 6 opiekunów. Koszt programu wyniósł **15.361,92 zł**, w tym:

- fundusz solidarnościowy 12.313,92 z (w tym koszty obsługi 121,92),
- budżet samorządowy 3.048 zł (*koszt ujęty w rozdz. 85228*).

6. **Świadczenie „Dobry start”** – zgodnie z uchwałą Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. ustanowiony został rządowy program „Dobry start” (M.P. z 2018 r. poz.514). Szczegółowe warunki realizacji ww. programu określiło rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. poz. 1061 ze zm.). Do realizacji przyjęto z dniem od 1 lipca 2018 r. Zgodnie z przepisami rozporządzenia świadczenie przewidziane zostało dla rodziców, opiekunów faktycznych, opiekunów prawnych, rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz osób dorosłych uczących się.

właściwość	wnioskodawca	liczba rodzin/ podmiotów		liczba uczniów		kwota świadczeń		koszty obsługi	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Gmina	Rodzice/ opiekunowie	5575	5657	7918	8078	2.375.400	2.423.400	79.180,00	80.779,29
Powiat	Rodzina zastępcza/pełnoletni wychowanek	90	92	135	144	40.500	43.200	1.599,31	1.740,00
	Placówka opiekuńczo wychowawcza	1	1	21	30	6.300	9.000		
Razem		5 666	5750	8 074	8 252	2.422.200	2.475.600	80.739,31	82.519,29

Świadczenia w kwocie 300 zł – jednorazowo udzielano w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

- przez dziecko lub osobę uczącą się do 20. roku życia,
- przez dziecko lub osobę uczącą się do 24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Na realizację zadania wydatkowano **2.558.119,29 zł** (*rozdział 85504, w tym 9.000 zł realizacja w POW*).

7. **Realizacja programu „Aktywny Samorząd”**. Miasto Suwałki przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON. Adresatami programu były osoby

niepełnosprawne, głównie osoby do 18 r. życia, będące w wieku aktywności zawodowej, aktywne zawodowo pomimo osiągniętego wieku emerytalnego, kontynuujące naukę na poziomie wyższym.

W 2019 r. wydatkowano kwotę 34.155 zł oraz 8.243 na koszty obsługi na kontynuację programu z 2018 r.

W ramach Programu w 2019 r. pozyskano kwotę **200.939 zł**, w tym:

- na realizację Modułu I i II – 188.729 zł,
- na obsługę, promocję i ewaluację programu – 12.210 zł.

Na realizację zadań wydatkowano kwotę 158.849 zł i 920 zł na obsługę zadania. Pozostałe 41.170 zł zostanie zrealizowane w 2020 r.

Z pomocy skorzystało 38 osób w następujących obszarach:

Moduł I:

- obszar B₁ – adresowany do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r. życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych na zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – dofinansowano 5 osobom, na kwotę 28.977 zł,
- obszar B₂ – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania – 1 osoba – 2.000 zł
- obszar B₃ – adresowany do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku na zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – dofinansowano 3 osobom, na kwotę 11.679 zł,
- obszar B₄ – adresowany do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r. życia) lub do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy na zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – dofinansowano 10 osobom, na kwotę 24.608 zł,
- obszar C₂ – utrzymanie sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym – 4 osoby na kwotę 8.420 zł,
- obszar C₃ – zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy co najmniej na trzecim poziomie jakości – 3 osoby na kwotę 40.124 zł,
- obszar C₅ – zakup oprzyrządowania elektrycznego wózka ręcznego – 1 osoba – 4.550 zł,
- obszar D – utrzymanie aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki w przedszkolu dla osoby zależnej – 1 osoba – 2.114 zł.

Moduł II:

- uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym - dofinansowano koszty nauki 17 osobom, zawarto 26 umów na kwotę 50.902 zł.

8. **Dodatek energetyczny** – zadanie zlecone gminy - od 1 stycznia 2014 r. Ośrodek jest realizatorem dodatku energetycznego, który przysługuje odbiorcom wrażliwym na mocy ustawy – Prawo energetyczne. W 2019 r. wydano 1.092 decyzje *(o 128 mniej)* przyznające na łączną

kwotę **68.477,24 zł** (rozdział 85215), w tym na obsługę zadania 1.343,69 zł. Pomoc uzyskało **531 rodzin** (spadek o 69).

- 9. Dodatki mieszkaniowe** – od 1 stycznia 2016 r. Ośrodek przejął realizację zadania własnego gminy polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacie dodatków mieszkaniowych.

Z dodatków mieszkaniowych w okresie sprawozdawczym skorzystało 1.228 (spadek o 175) gospodarstw domowych, z tego:

Zasoby mieszkaniowe	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń	Kwota
Miasta Suwałki	506	4 872	1.023.863,12
Spółdzielni mieszkaniowych	543	4 789	628.788,66
inne	179	1 553	235.697,90
Razem	1 228	11 214	1.888.349,68

Łącznie na zadanie wydatkowano kwotę **2.214.114,16 zł**, w tym koszty obsługi 325.764,48 zł.

10. Realizacja programu Operacyjnego „POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014 - 2020”

współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200 % kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 1.402 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.056 zł dla osoby w rodzinie. FEAD polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej się z 21 produktów z 7 grup towarowych (makaron, mleko, mielonka, cukier, olej, itd.). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z 3 kościołami i 1 organizacją pozarządową zweryfikowano 503 osoby (o 17 więcej) oraz wydano 179 skierowań umożliwiających uzyskanie pomocy żywnościowej.

- 11. Prace społecznie użyteczne** – przy współpracy z PUP realizowano uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie w ramach własnej pracy.

Spośród 24 osób - wstępnie zakwalifikowanych przez pracowników socjalnych - skierowanie do pracy otrzymały 23 osoby, z tego:

- 18 osób wykonywało je przez okres, na jaki otrzymały skierowanie,
- 1 osoba podjęła zatrudnienie,
- 2 osoby zostały skreślone z listy uczestników z uwagi na brak współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, co spowodowało utratę świadczeń z pomocy społecznej,
- 1 osobie stan zdrowia uniemożliwił wykonywanie prac,

- 1 osoba uzyskała uprawnienia do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Na realizację zadania wydatkowano **kwotę 57.250,20 zł** (w rozdziale 85295), z tego refundacja z FP wyniosła – 34.283,52 zł.

12. Program „Nie bądźmy obojętni” realizowany we współpracy z Komendą Miejską Policji w Suwałkach. Polega na monitorowaniu osób samotnych, w podeszłym wieku i niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania oraz nadużywających alkoholu. Pracownicy Ośrodka wytypowali 25 środowisk.

13. „Szlachetna Paczka” – Ośrodek we współpracy z Centrum Organizacji Pozarządowych zrekrutował 9 rodzin wymagających pomocy i wsparcia;

Łącznie Ośrodek w 2019 r. wydatkował kwotę 116.158.613,79 zł (wzrost 19.311.670,18 zł), z tego:

- środki zewnętrzne stanowiły – 97.904.649,10 zł - 84,29 %,

- środki z budżetu samorządowego – 18.253.964,69 zł – 15,71 %,

w tym:

1) w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 355.552,06 zł;

2) w dziale 852 – Pomoc społeczna – 20.037.374,61 zł, w tym koszty obsługi PFRON – 51.125,73 zł;

3) w dziale 855 – Rodzina – 92.676.534,58 zł;

4) w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 911.765,84 zł;

Ponadto z:

- funduszu celowego PFRON – 1.871.513,00 zł,

- Funduszu Solidarnościowego – 76.433,92 zł,

- ze środków EFS - 229.439,78 zł.

XI. STRUKTURA WYDATKÓW W LATACH 2018/2019 PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO

Rozdział/Paragraf	Nazwa	2018	2019
851	Ochrona zdrowia	317.756,82	355.552,06
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	309.176,82	347.687,06
85195	Pozostała działalność	8.580,00	7.865,00
852	Pomoc społeczna	19.441.710,68	20.037.374,61
85202	Domy pomocy społecznej – Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	2.342.097,68	2.675.034,13
85203	Ośrodki wsparcia	663.795,78	781.581,22
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	26.182,25	87.139,48
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej, w tym zwroty dotacji	460.025,37	216.111,89
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w tym zwroty dotacji z odsetkami	1.275.522,46	1.206.826,76
85215	Dodatek energetyczny w tym zwroty dotacji z odsetkami	75.548,97	68.477,24
	Dodatki mieszkaniowe	2.439.554,70	2.214.114,16
85216	Zasiłki stałe, w tym zwroty dotacji z odsetkami	2.248.751,85	2.431.792,80
85219	Ośrodki pomocy społecznej	5.644.873,25	5.793.321,56
852-85219-3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	18.653,72	18.214,77
852-85219-3110	Świadczenia społeczne	2.352,12	0
852-85219-4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	3.802.281,00	3.995.354,00

852-85219-4019	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0	4.500,00
852-85219-4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	283.026,60	302.343,13
852-85219-4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	689.843,92	722.918,35
852-85219-4119	Składki na ubezpieczenia społeczne	0	785,70
852-85219-4120	Składki na Fundusz Pracy	65.264,39	66.720,78
852-85219-4129	Składki na Fundusz Pracy	0	110,25
852-85219-4170	Wynagrodzenia bezosobowe	11.290,00	13.250,00
852-85219-4210	Zakup materiałów i wyposażenia	132.258,34	162.576,53
852-85219-4260	Zakup energii	82.610,95	59.832,97
852-85219-4270	Zakup usług remontowych	38.191,30	34.551,45
852-85219-4280	Zakup usług zdrowotnych	1.275,00	1.740,00
852-85219-4300	Zakup usług pozostałych	274.050,03	218.205,10
852-85219-4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	16.938,17	17.327,23
852-85219-4410	Podróże służbowe krajowe	30.132,03	29.817,28
852-85219-4430	Różne opłaty i składki	2.973,11	2.842,80
852-85219-4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	92.988,68	98.423,08
852-85219-4480	Podatek od nieruchomości	19.624,00	20.697,00
852-85219-4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	9.340,00	11.374,00
852-85219-4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	913,48	2.721,74
852-85219-4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	9.261,53	9.015,40
852-85219-6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	61.604,88	0
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	112.379,35	63.166,26
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2.493.848,62	2.596.261,83
85295	Pozostała działalność w tym zwroty dotacji z odsetkami	59.130,40	113.547,28
85230	Pomoc w zakresie żywienia	1.600.000,00	1.790.000,00
855	Rodzina	76.245.483,84	92.905.974,36
85501	Świadczenia wychowawcze w tym zwroty dotacji z odsetkami	43.595.611,37	59.300.452,04
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, w tym zwroty dotacji z odsetkami	25.747.645,77	25.609.672,11
85504	Wspieranie rodziny	2.641.703,76	2.703.625,15
85508	Rodziny zastępcze	3.092.339,41	3.367.641,92
	Dodatek wychowawczy	860.309,66	892.615,93
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	307.873,87	522.895,90
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne w tym zwroty dotacji	0	279.631,53
85595	Pozostała działalność	0	229.439,78
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w tym zwroty dotacji z odsetkami	841.992,27	911.765,84
85321	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	785.172,27	839.000,84
85395	Pozostała działalność - Karta Polaka	56.820,00	72.765,00
Razem		96.846.943,61	114.210.666,87

Szczegółową informację dotyczącą wykonania wydatków w podziale na poszczególne ich rodzaje (§) zawierać będzie sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Suwałki za 2019 r.

XII. PORÓWNAWCZA STRUKTURA ZATRUDNIENIA W LATACH 2018/2019

Lp.	Stanowisko	w przeliczeniu na pełen etat wg stanu na dzień 31 grudnia	
		2018	2019
1.	Dyrektor	1	1
2.	z-ca Dyrektora	1	1
DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY		10	10
3.	Główna księgowa	1	1
4.	z-ca Głównej księgowej	1	1
5.	Księgowa	3	3
6.	Pomoc administracyjna	3	3
7.	Kasjer	1	1
8.	Starszy inspektor	1	1
DZIAŁ KADR I ADMINISTRACJI		13	13
9.	Kierownik	1	1
10.	Pomoc administracyjna	2	1
11.	Sekretarka	0	1
12.	Sprzątająca	1	1
13.	Starszy Inspektor	1	1
14.	Goniec	5	5
15.	Informatyk	2	1
16.	Starszy informatyk	0	1
17.	Konserwator-kierowca	1	1
DZIAŁ POMOCY INSTYTUCJONALNEJ		57	59
18.	Kierownik	1	1
19.	Pracownik socjalny	1	1
20.	Starszy pracownik socjalny	1	1
21.	Specjalista pracy socjalnej	3	2
22.	Starszy specjalista pracy socjalnej	2	3
23.	Starszy inspektor	2	2
24.	Opiekunki	47	49
DZIAŁ POMOCY KRYZYSOWEJ		5,5	5,5
25.	Kierownik	1	1
26.	Psycholog	1	1
27.	Aspirant pracy socjalnej	1	1
28.	Pracownik socjalny	0	1
29.	Starszy pracownik socjalny	1	0
30.	Specjalista pracy socjalnej	0	1
31.	Starszy specjalista pracy socjalnej	1	0
32.	Sprzątająca	0,5	0,5
DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ		32	32
33.	Kierownik	1	1
34.	Pracownik socjalny	10	3
35.	Starszy pracownik socjalny	11	3
36.	Specjalista pracy socjalnej	6	11
37.	Starszy specjalista pracy socjalnej	1	11
38.	Asystent rodziny	3	2
39.	Starszy asystent rodziny	0	1
DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ		13	13
40.	Kierownik	1	1
41.	Psycholog	1	1
42.	Pedagog	1	1
43.	Specjalista pracy socjalnej	1	1
44.	Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	0	1
45.	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	0	4
46.	Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	7	2
47.	Specjalista pracy z rodziną	1	0

48.	Starszy specjalista pracy z rodziną	0	2
49.	Aspirant pracy socjalnej	1	0
DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH		24,5	23
50.	Kierownik	1	1
51.	Starszy inspektor	8	7
52.	Pomoc administracyjna	15,5	15
DZIAŁ FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO I POMOCY MIESZKANIOWEJ		8	8
53.	Kierownik	1	1
54.	Starszy inspektor	4	4
55.	Pomoc administracyjna	3	3
POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI		6	6
56.	Przewodnicząca	1	1
57.	Sekretarz zespołu	1	1
58.	Starszy pracownik socjalny	1	1
59.	Pomoc administracyjna	3	3
ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY		8,5	7,75
60.	Kierownik	1	0
61.	Terapeuta zajęciowy	5,5	5,75
62.	Psycholog	0,5	0,5
63.	Pedagog	1	1
64.	Pielęgniarka	0,5	0,5
SPECJALISTA DS. POZYSKIWANIA FUNDUSZY I REALIZACJI PROJEKTÓW		1	1
Razem		180,50	180,25

Ponadto w ramach zatrudnienia wspieranego ze środków Funduszu Pracy zatrudniano 1 osobę.

XIII. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2020 ROK

Na podstawie rozpoznania potrzeb MOPR opracował prognozę potrzeb finansowych związanych z realizacją zadań na 2020 rok, które zostały przedstawione w projekcie budżetu. Ośrodek realizuje zadania w oparciu o środki samorządowe, z dotacji celowej wojewody jak i pozyskuje z budżetu państwa w ramach dostępnych programów.

Stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej przedstawiają poniższe tabele

POMOC SPOŁECZNA Rozdział 85202 „Domy pomocy społecznej”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.675.034	2.792.821	Pokrywanie kosztów pobytu za skierowanych mieszkańców do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów - zadanie własne gminy. Środki nie zabezpieczają potrzeb w zakresie opłat za skierowanych mieszkańców Suwałk. Obecnie Miasto Suwałki ponosi koszty utrzymania za 81 osób, natomiast 5 oczekuje. W I kw. każdego roku dps-y zmieniają koszty utrzymania, w związku z czym potrzeby w tym zakresie szacuje się na kwotę 2.850.000 zł.
8.630.295	8.468.247	Koszty utrzymania Domu Pomocy Społecznej w Suwałkach - zadanie własne powiatu – prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadlokalnym oraz umieszczanie w nich

		skierowanych osób. Placówka liczy 195 miejsc, w tym 34 osoby dotowane z budżetu wojewody i 161 dotowanych przez gminy kierujące. Miasto Suwałki zobowiązane jest do pokrywania kosztu pobytu 84 osób skierowanych po 1 stycznia 2004 r. Na umieszczenie obecnie oczekuje 7 mieszkańców naszego miasta, którzy zostaną umieszczeni po zwolnieniu się miejsca. W przypadku uwolnienia miejsca dotowanego niezbędne będzie uzupełnienie środkami z budżetu samorządowego. DPS na bieżąco monitoruje potrzeby w zakresie bieżących wydatków.
--	--	--

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.525.285 (747.608-MOPR 777.677- ngo)	1.477.000 (754.977– jst 722.023 – ngo)	Prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - zadanie zlecone gminie. Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Filipowskiej 20 liczący 35 miejsc prowadził MOPR do 31.12.2019 r. Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Wojska Polskiego 9 – liczy 31 miejsc prowadzi ngo „Aktywni tak samo” na zlecenie jst. Przyznane środki pokrywają potrzeby związane z działalnością ośrodków. Koszt 1 uczestnika – 1.752,50 zł miesięcznie, który na podstawie art. 51c ust.5 może być zwiększony o 30% na uczestnika z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu. Ośrodki wsparcia są środowiskową formą pomocy półstacjonarnej, służącą utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji.
169.041	179.400	Dzienny Dom Pobytu „Kalinka” – w strukturze Domu Pomocy Społecznej „Kalina” uruchomiono ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. Dom liczy 15 miejsc. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby związane z działalnością ośrodka.
33.973	72.000	Oплата za pobyt mieszkańców Suwałk w schroniskach dla bezdomnych w ramach zawartych porozumień – Przyznane środki zabezpieczają potrzeby w zakresie schronienia w ośrodkach wsparcia dla bezdomnych.

Rozdział 85214 „Zasiłki i pomoc w naturze”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.206.305	1.339.000	Zasiłki i pomoc w naturze - zadanie własne gminy – przyznane środki głównie przeznaczone są na pomoc o charakterze obligatoryjnym, tzn. zasiłki okresowe (przyznawane w wysokości 50 % różnicy kryterium dochodowego rodziny, a posiadanym dochodem), które zabezpieczane są z dotacji wojewody-602 tys. zł. Obecnie zabezpieczają potrzeby. Pozostała kwota z budżetu samorządowego zabezpieczy realizację Miejskiego Programu Ochrony w Zakresie Ograniczania Skutków Niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2019 – 2023, sprawianie pochówków oraz zakup odzieży i obuwia dostosowanej do pory roku, zwłaszcza osobom bezdomnym. W ramach wolnych środków (ok. 20 tys. zł miesięcznie) sukcesywnie będą realizowane świadczenia o charakterze fakultatywnym: zasiłki celowe, na zakup opału, leków, itp. środki pozwalają na prowadzenie doraźnych działań ochronnych poprzez przyznawanie zasiłków celowych, np. na zakup leków, opału itp.

Rozdział 85216 „Zasiłki stale”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.420.340	1.893.000	Zasiłki stale - zadanie własne gminy dotowane z budżetu wojewody Średniorocznie z zasiłków stałych korzysta ok. 500 osób niepełnosprawnych. W 2019 r. odnotowano wzrost świadczeniobiorców spowodowany orzeczeniami o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Przyznane środki pokrywają się z zaangażowaniem wg stanu na 31 grudnia 2019. Na bieżąco we współpracy z PUW prowadzona jest analiza potrzeb, przy czym ewentualne braki sukcesywnie są zaspokajane

Rozdział 85219 „Ośrodki pomocy społecznej”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
5.793.321,56 w tym: PFRON 51.125,73 zł	5.796.466 zł	Zdanie własne gminy/powiatu – środki przeznaczone na utrzymanie infrastruktury MOPR oraz obsługę zadań należących do właściwości Ośrodka z zakresu pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie, organizatora pieczy zastępczej oraz innych zadań zleconych Ośrodkowi. Przyznany budżet zabezpiecza koszty obsługi i utrzymania infrastruktury na dotychczasowym poziomie. Nie przewiduje natomiast pokrycia wzrostu cen od towarów i usług.

Rozdział 85220 „Mieszkania chronione”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
63.166,26	170.800 zł	Zadanie własne powiatu - zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej , którzy osiedlają się na terenie m. Suwałki. Wprowadzone z dniem 1 marca 2018 r. zmiany do ustawy o pomocy społecznej zobowiązują podmioty prowadzące mieszkania do ich przekształcenia w mieszkania treningowe i mieszkania wspierane oraz dostosowania tych mieszkań do wymagań określonych w przepisach wykonawczych w terminie do 1 marca 2019 r. Na terenie miasta funkcjonują 3 mieszkania chronione treningowe o łącznej liczbie miejsc 10 i 1 wspierane o liczbie 3 miejsc. W 2018 r. dostosowano do standardów jedno mieszkanie, na które pozyskano w 50% środki z zewnątrz. Przyznane środki pozwalają na dostosowanie do standardów pozostałych mieszkań.

Rozdział 85228 „Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.251.639	2.336.407	Zadanie własne gminy – zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania . Przyznane środki zabezpieczają potrzeby ok. 240 osób wymagających tej formy pomocy.
344.623	206.000	Zadanie zlecone gminy – zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Przyznane środki nie zabezpieczają potrzeb 35 osób wymagających pomocy. Braki szacuje się na 140 tys. zł, o które Ośrodek wystąpi do Wojewody Podlaskiego

Rozdział 85230 „Pomoc w zakresie dożywiania”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
1.790.000	1.785.000	Program rządowy na lata 2019 - 2023 „Posiłek w szkole i w domu” realizowany jest poprzez wydawanie gorącego posiłku, w szczególności niepełnosprawnym chorym oraz dzieciom i młodzieży szkolnej. Daje również dyrektorom szkół możliwość obejmowania dzieci wyrażające chęć zjedzenia posiłku do 20% ogółu żywionych dzieci na podstawie decyzji MOPR. Ponadto pomoc realizowana jest w formie dowozu posiłku, pomocy rzeczowej w oraz zasiłków celowych. Ok. 2,1 tys. osób wymaga pomocy w zabezpieczeniu posiłku bądź środków na podstawowe produkty żywnościowe. Potrzeby oszacowano na kwotę 1.800.000 zł w związku z czym niezbędna do zabezpieczenia pozostaje kwota 15 tys. zł.

Rozdział 85295 „Pozostała działalność”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
57.250	65.280	Przyznane środki pozwalają na aktywizację zawodową poprzez organizację prac społecznie użytecznych dla 16 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

WSPARCIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Rozdział 85504 „Wspieranie rodziny”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
154.506	169.025	Opieka asystenta rodziny – zadanie własne gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz koordynacja poradnictwa dla kobiet w ciąży i ich rodzin z ustawy „Za życiem”. Pracownik socjalny na podstawie dokonanej rozpoznania w środowisku może kierować wnioskiem do kierownika MOPR o objęcie rodziny naturalnej opieką asystenta rodziny, która przeżywa trudności opiekuńczo wychowawcze. Asystent przydzielany jest również na wniosek sądu. Przyznanie asystenta kobiecie w ciąży lub wychowującej niepełnosprawne dziecko następuje na jej wniosek. Obecnie zatrudnianych jest 3 asystentów, którzy mogą obejmować opieką nie więcej niż 15 rodzin. Przyznane środki pozwalają na utrzymanie dotychczasowego zatrudnienia.

Rozdział 85508 „Piecza zastępcza”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
3.363.521,68	4.073.937	Rodzinna piecza zastępcza - zadanie własne powiatu - ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na samorządy powiatowe obowiązek ponoszenia kosztów: -utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, w tym ponoszenie kosztów za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz przysługujących dodatków, -wynagrodzeń zawodowym rodzinom zastępczym, rodzinom pomocowym, pomocom przy sprawowaniu opieki i czynnościach gospodarskich oraz kosztów utrzymania i remontów lokali - świadczeń z tytułu usamodzielnienia wychowanków opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej, -opieki koordynatora, - organizacji szkoleń rodzin zastępczych, itp. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby związane z organizacją rodzinnej pieczy zastępczej.

892.616	857.000	Dodatki wychowawcze - zadaniem zlecone powiatom. Od kwietnia 2016 r. rodzinom zastępczym funkcjonującym na terenie m. Suwałk przysługują dodatki wychowawcze w wys. 500 zł miesięcznie na każde dziecko w rodzinnej pieczy zastępczej. Z uwagi na zlecony charakter zadania powiaty nie dokonują między sobą zwrotów związanych z właściwością powiatu dla miejsca zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W przypadku braków wojewoda zabezpiecza potrzeby w tym zakresie. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby na poziomie 96 %. Wojewoda sukcesywnie uzupełnia braki.
3.904	0	W rodzinie zastępczej na terenie m. Suwałki zostało umieszczone dziecko, które nie posiadało miejsca zamieszkania na terytorium RP. W takim przypadku na podstawie art. 181 pkt 2a w związku z art. 5 ust.1 pkt 2 i 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koszty utrzymania pokrywa budżet państwa. Środki w wysokości 12.624 zł zostały zapotrzebowane.

Rozdział 85 510 „Placówki opiekuńczo - wychowawcze”

Wykonanie w 2019 r. w zł	Przyznane środki na 2020 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
63.806	100.000	Usamodzielnianie wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej - zadanie własne powiatu. Środki zabezpieczają potrzeby na bieżące wypłaty pomocy z tytułu usamodzielnienia, tj. kontynuowanie nauki, jednorazowe świadczenia pieniężne oraz pomoc rzeczową wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo wychowawcze. Aktualnie programy usamodzielnienia realizuje 28 wychowanków. W rb. uzyska pełnoletność 7 wychowanków.
377.809	571.600	Pokrywanie kosztów pobytu dzieci z m. Suwałki w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – zadanie własne powiatu. W instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało na dzień 31.12.2020 r.- 10. dzieci. Przyznane środki pozwalają na pokrycie kosztów obecnie przebywających dzieci, nie pozwalają natomiast na umieszczenie kolejnych.
1.519.225	1.793.269	Koszty utrzymania placówki opiekuńczo wychowawczej w Suwałkach - zadanie własne powiatu. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci i młodzieży. Placówka liczy 30 miejsc, z tego 10 interwencyjnych oraz 20 socjalizacyjnych. Przyznane środki zaspokajają obecne potrzeby.
81.821	127.000	Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Od lipca 2019 r. na każde umieszczone dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej do 18.r.życia przysługuje powyższe świadczenie. W 2019 dodatki pobierało 28 dzieci. Środki zapewnia budżet państwa. Potrzeby sukcesywnie są zabezpieczane.

Pomocą społeczną objętych było 1803 rodziny liczących 3586 osób. Stosowanie dostępnych instrumentów pracy socjalnej z zakresu aktywizacji zawodowej wpływa na spadek przesłanki bezrobocia jako przyczyny ubiegania się o świadczenia. Pomimo nieznacznej tendencji spadkowej ubiegających się zauważa się wzrost wydatków na poszczególne świadczenia

Tendencje demograficzne naszego miasta powodują negatywne skutki generując coraz to wyższe koszty w sferze usług, pomocy w naturze i pomocy instytucjonalnej. Kumulowanie się problemów natury zdrowotno-ekonomiczno-społecznej, prowadzących często do bezradności i wykluczenia nie tylko samych osób niepełnosprawnych, ale także ich opiekunów wymaga

podejmowania szeregu działań, mających na celu m.in. rozwijanie infrastruktury społecznej, dostosowanej odpowiednio do zmieniających się potrzeb grupy osób niepełnosprawnych i ich najbliższego otoczenia nie tylko w sferze pomocy społecznej, ale we wszystkich dziedzinach życia.

Zapewnienie dostępu do usług, których nie przewiduje system pomocy społecznej, m.in. wspomagających aktywność fizyczną, rekreacyjną, kulturalną, grup samopomocowych, grup wsparcia, skutkujących aktywnością społeczną mogą stanowić alternatywę dla usług z systemu pomocy społecznej, a jednocześnie przyczynią się do opóźnienia procesu starzenia i utrzymania niezależności.

Poprawa sytuacji finansowej osób niepełnosprawnych/zależnych poprzez wprowadzenie świadczenia uzupełniającego 500+ przełożyła się na wzrost odpłatności za świadczenia w naturze, usługach czy pomocy instytucjonalnej.

W ostatnim czasie priorytetem państwa jest wspieranie rodzin z dziećmi, w tym kobiet w ciąży i wychowujących dzieci niepełnosprawne, poprzez wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, świadczeń przysługujących z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz pieczy zastępczej.

Ważnym elementem zabezpieczenia społecznego jest Program Rządowy Rodzina 500+, który od lipca 2019 r. objął świadczeniami wszystkie dzieci do 18 r. życia bez względu na sytuację dochodową rodzin.

Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin powoduje konieczność organizowania zastępczych form opieki rodzinnej i umieszczania małoletnich w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Wymaga to podejmowania intensywnych działań poszczególnych służb, prowadzenia współpracy oraz wzmożonego rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej. Rozwój infrastruktury wiąże się także ze wzrostem nakładów finansowych na realizację zadań.

Ośrodek jest również realizatorem innych zadań z zakresu polityki społecznej takich jak: orzecznictwo i rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych, realizacja dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, wypłaty świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka, czy ustalanie uprawnień do świadczeń zdrowotnych dla osób nieubezpieczonych.

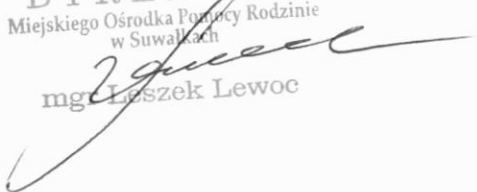
Na przestrzeni lat jednoznacznie można stwierdzić, iż co roku Ośrodek inicjuje i realizuje nowe formy pomocy i wsparcia na rzecz mieszkańców.

W minionym roku pracownicy Ośrodka zmierzali się z świadczeniami wychowawczymi, których wypłacono o ok 5 tysięcy dzieci więcej, niż w roku poprzednim, wdrażano nowy dodatek do wysokości świadczenia wychowawczego przysługujący dzieciom przebywającym w placówce opiekuńczo- wychowawczej oraz realizowano szereg programów m.in. z zakresu opieki wychowawczej i usług opiekuńczych finansowanych z Funduszu Solidarnościowego. Zainicjowano również projekt „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” na rok 2020, na który pozyskano środki w wysokości 112 tys. zł

Różnorodność zadań, nadmiernie rozbudowana biurokracja, szczegółowa sprawozdawczość i często presja czasu sprawiają, że pracownicy muszą niejednokrotnie podejmować się nowych wyzwań.

Obsługa merytoryczna i techniczna powierzanych zadań wymaga ciągłego dostosowywania struktury, szkoleń i samokształcenia pracowników, a także zdobywania nowych umiejętności w obsłudze tych zadań.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Suwałkach

mgr Leszek Lewoc